

Pod záštitou
primátora hl. mesta Bratislavy
Iva Nesrovnala
a starostu Starého Mesta
Radoslava Števčíka

IBBY INŠTITÚT BRATISLAVA
IBBY INSTITUTE BRATISLAVA

Konferenčný

BULLETIN

Aj IBBY Inštitút Bratislava

má svoj príbeh

Slovensko patrí k tým krajinám, v ktorých sa vždy venovala pozornosť literárnej kultúre pre deti a mládež a výchove nových generácií čitateľov. Keď rozmýšľam o našich detských čitateľoch, rada sa vraciam na začiatok, k nestorom našej intencionálnej literatúry pre deti, k Márii Rázusovej-Martákovkej, Jozefovi Cígerovi Hronskému, či k Ľudmile Podjavorinskej. Podobne ako autori v iných európskych krajinách v prvej polovici 20. storočia aj oni položili základ – predstavu, ako majú vyzerat' knihy pre deti, aby rešpektovali ich potreby. 60. roky boli kľúčovým medzníkom pre detskú knižnú kultúru vo svete. U nás sa v tom čase rozvinula tvorba postavená na stimulácii intelektu dieťaťa, jeho predstavivosti a tvorivosti. Tvorcovia a vydavatelia boli prepojení so školami a knižnicami a podieľali sa aj na propagácii čítania. Staršie generácie kultúrnej verejnosti si v tejto súvislosti určite pripomenú nezastupiteľnú úlohu vydavateľstva Mladé letá. Na jeho pôde sa zrodilo mnoho skvelých projektov. Súvisí s ním aj začiatok činnosti Slovenskej sekcie Medzinárodnej únie pre detskú knihu (IBBY). Z tohto podhubia sa sformovala idea Bienále ilustrácií Bratislava. „Keď nemôžeme my cestovať do sveta, musí svet docestovať k nám“ hovorieval v časoch totality nestor BIB-u Dr. Dušan Roll, ktorý sa medzitým angažoval v medzinárodných vodách IBBY. V spojení s IBBY sa naozaj mohla realizovať myšlienka BIB-u s plynulou kontinuitou. S rozvojom BIB-u vznikla potreba silnej domácej organizačnej platformy. Tak vznikla BIBIANA, Medzinárodný dom umenia pre deti. Je medzinárodná. Nielen kvôli BIB-u. Je jedným z niekoľkých centier na svete, v ktorých sa uchovávajú knihy ocenené zápisom na Čestnú listinu IBBY. Je teda miestom, kde sa dá študovať, čo všetko sa deje nielen v našej domácej knižnej kultúre, ale aj vo svete.

Je celkom prirodzené, aby sa tento spoločný príbeh rozvíjal ďalej. Opäť je nutné prekonať zátarasy hraníc. Teraz zasa inej totality, ktorá sa šíri vo svete i u nás. Je ňou dehumanizácia, po ňou ľudia strácajú schopnosť vnímať, prijímať posolstvá, čítať. Preto vznikol IBBY INŠTITÚT BRATISLAVA. Pre jeho narodenie sme si vybrali krásny, jubilejný rok BIB-u. Aby sme mohli nadviazať a pokračovať v tom, čo už bolo vytvorené. (Navyše jubilejné roky nesú v sebe symboliku vyslobodenia. A slobodu čítať tvorivo naozaj potrebujeme.) Je tiež čas vytvoriť celok, komplet BIB-u (posunúť sa od ilustrácií k celej knihe), a rozvinúť možnosti spolupráce s priateľmi v IBBY. Je čas zhromaždiť odborníkov, domácich i zahraničných, aby sme spoločne s vami, ktorí ste blízko detí a mladých, hľadali riešenie, čo urobíme s krízou hlbokého čítania „života“.

Also IBBY Institute Bratislava

has a story

Slovakia belongs to those countries having paid a real attention to literary culture for children and young adults and also to bringing up new generations of readers. Thinking about Slovak readers I use to come back to to the beginning, to doyens of Slovak children's literature Mária Rázusová-Martáková, Jozef Čiger Hronský, and Ľudmila Podjavorinská. Similarly to authors in other European countries in the first half of the 20th century they laid foundations – created imagination how children's books should be made to approach children's hearts. The 60-tieth represented key time for children's culture in the world. In that time Slovak authors and illustrators stressed stimulation of intellect, imagination and creativity of children's recipients. Authors and also publishers were connected with schools and libraries and in a very effective way they became reading promoters. Older generations of cultural audience remember irerasable role of Mladé letá Publishing House. In that big institution many great project came true. Also (Czecho)Slovak section of IBBY was connected with the Publishing House. From that "good soil" a concept of Bienalle of illustrations Bratislava came into existence. "If we cannot travel to the world, the world will have to travel to us," Dr. Dušan Roll, the father of BIB, used to say in the time of totalitarian Communist regime. He looked for connection with the world in partnership with IBBY. Also with this friendship the project of BIB became continuous and sustainable. As BIB was growing a need for strong domestic platform appeared. That was the beginning of BIBIANA, the International House of Arts for children. She is also truly international. Not only because of BIB. It is one of the centers in the world collecting books awarded on IBBY HONOUR LIST. So she became a place when one can come and study what is on in book culture, both in Slovakia and interntionally.

It is quite natural to continue and develop the story. And again it is necessary to to break barriers of boards. Now of the "iron cutain" of another totality, spreading both here in Slovakia as well as in the world. It is a principality of dehumanisation, manifesting with "blindness", loosing abilty to feel, and receive messages in a deep way. That is why we created IBBY INSTITUTE BRATISLAVA. For giving the birth of this "child" we chose beautiful year of jubilee of BIB. We want to continue in what has been done so far. (Moreover the year of jubilee has a symbolic meaning in human culture – delivering into freedom. Freedom we need so much to be able to read in a deep way.) It is time to create the whole, a complement to BIB (from illustration to the whole book and reading) and also to develop opportunities how to co-operate more with our IBBY friends. It is also time for gathering experts both from Slovakia and abroad, and together with you, cultural audience, of those who are close to children and young adults, search for solutiom what to do with deep "life" reading crisis.

Program Konferencií

Je to po prvýkrát, keď budeme u nás na Slovensku predstavovať čítanie komplexnejšie než len ako zručnosť, ktorú má dieťa vedieť alebo činnosť, pri ktorej sa má zabaviť.

30. augusta 2015

Vidíme rozlične alebo Ako čítať detské obrázkové knižky

9,00 – 10,00	Prezentácia/Presentation
10,00 – 10,30	Otvorenie/Opening
10,30 – 10,50	TIMOTEA VRÁBLOVÁ (Slovensko/Slovakia) „Kde je moja mamička“ a iné sujetové modely. Od vnímania podobností k stimulovaniu vnútorných emocionálnych procesov dieťaťa “WHERE IS MY MUMMY” AND OTHER TOPICS. FROM PERCEPTION OF ANALOGY TO STIMULATION OF INNER EMOTIONAL PROCESSES IN CHILD
10,55 – 11,35	VALERIE COGLAN (Írsko/Ireland) Ukáž mi príbeh: Vyjadrovanie emócií v obrázkových knižkách bez slov SHOW ME A STORY: CONVEYING EMOTIONS IN WORDLESS PICTUREBOOKS
11,40 – 12,20	JUNKO YOKOTA (USA/US) Obrázkové knihy „s dušou“: ako knižky vyvolávajú v čitateľovi empatiu PICTURE BOOKS WITH “SOUL”: ELICITATIONS OF EMPATHY THROUGH READER RESPONSE
12,30 – 14,00	Obed/Lunch
14,10 – 14,40	ROBIN MORROW (Austrália/Australia) Naše miesta: V austrálskych obrázkových knižkách zvyčajne nájdeme znázornené miesta domova a prostredie komunity OUR PLACES: AUSTRALIAN PICTURE BOOK PLACES OF HOME AND COMMUNITY
14,45 – 15,05	MARKÉTA ANDRIČÍKOVÁ (Slovensko/Slovakia) Pojedanie dier – cesta k celistvosti? EATING HOLES – A SEEK FOR WHOLENESS?

- 15,10 – 15,30 **VERONIKA ROT GABROVEC (Slovinsko/Slovenia)**
Dôležité miesta a dôležité hlasy
DISTINCTIVE PLACES, DISTINCTIVE VOICES
- 15,35 – 15,55 **TILKA JAMNIK (Slovinsko/Slovenia)**
Tri rôznorodé slovinské knižky bez slov
THREE DIFFERENT SLOVENE SILENT PICTURE BOOKS
- 16,00 – 16,20 **ĽUBOSLAV PAĽO (Slovensko/Slovakia)**
Motív smrti v obrázkovej knihe
MOTIF OF DEATH IN A PICTURE BOOK

Záver/Conclusion

31. augusta 2015

Stop kríze čítania! Čítanie a vývin dieťaťa

- 9,00 – 9,10 **Úvod/Opening**
- 9,15 – 9,35 **KAPKA KANEVA (Bulharsko/Bulgaria)**
Ako vychovať čitateľa: kniha ako priestorový objekt a jej úloha vo vývine detí
TO RAISE A READER: THE SPATIAL OBJECT BOOK IN CHILD DEVELOPMENT
- 9,40 – 10,00 **ĽUDMILA HRDINÁKOVÁ (Slovensko/Slovakia)**
Čítanie mení mozog dieťaťa
Výskumy ukazujú, že čítanie je existenčne dôležité pre rozvoj človeka
READING TRANSFORMS CHILD'S BRAIN. RESEARCH SHOWS READING IS ESSENTIAL FOR DEVELOPMENT OF A PERSON
- 10,10 – 10,30 **BEATA PANÁKOVÁ (Slovensko/Slovakia)**
POST SKRIPTUM. Naozaj už bolo všetko povedané?
POST SCRIPTUM. HAS BEEN EVERYTHING SPOKEN OUT YET?
- 10,30 – 10,45 **Prestávka**
- 10,55 – 11,15 **AKOSS OFORI-MENSAH (Ghana/Ghana)**
Kniha, ktorá zachránila chlapcovi život. Skutočný príbeh nielen o Massawoudovi alebo čo sa deje v procese identifikácie čitateľa s knihou
A BOOK THAT SAVES A BOY'S LIFE. A TRUE STORY NOT ONLY ABOUT MASSAWOUDE. WHAT HAPPENS IN THE PROCESS OF IDENTIFICATION OF A READER
- 11,20 – 11,40 **GUNILLA EKMAN (Švédsko/Sweden)**
Dovoľte mojej duši čítať. Realita, čítanie a moje skutočné JA
LET MY SOUL READ. REALITY. READING AND REAL ME

- 11,45 – 12,05 **TIMOTEA VRÁBLOVÁ (Slovensko/Slovakia)**
 Prečo k nám príbeh hovorí? Od vnútornej interakcii k schopnosti „čítať“ životné situácie
 WHY CAN STORY SPEAK TO US? FROM AN INNER INTERACTION TO ABILITY “TO READ”
 SITUATIONS OF LIFE
- 12,10 – 12,30 **MURTI BUNANTA (Indonézia/Indonesia)**
 Rozprávanie príbehov je vyjadrením starostlivosti, vnútorne posilňuje, uzdravuje a vzdeláva
 STORYTELLING IS CARING, NURTURING, HEALING, READING AND EDUCATING
- 12,35 – 12,55 **THOMAS VAN DER WALT (Juhoafrická republika/South Africa)**
 Rozprávanie príbehov ako cesta ako rozvinúť v deťoch interkultúrne porozumenie
 STORYTELLING AS A WAY TO FOSTER INTERCULTURAL UNDERSTANDING BY CHILDREN
- 13,00 – 14,00 **Obed/Lunch**
- 14,10 – 14,30 **JUAN CARLOS ALONSO (Španielsko/Spain)**
 Projekt „BULARRETIK MINTZORA“; Rozvoj čitateľských návykov a psychoemocionálna
 stimulácia
 “BULARRETIK MINTZORA”; DEVELOPMENT OF EARLY READING HABITS
 AND PSYCHOEMOCIONAL STIMULATION /
- 14,35 – 14,55 **AKSINJA KERMAUER (Slovinsko/Slovenia)**
 Čitatelia, ktorí sú na okraji (deti a mládež, ktorí nie sú schopní čítať kvôli rôznym typom
 postihnutí)
 READERS ON THE MARGIN (PRINT DISABLED CHILDREN AND YOUNGSTERS)
- 15,05 – 15,25 **EVA BARONGO (Uganda / Uganda)**
 Sociálne zručnosti a sociálna interakcia sú stimulované čítaním
 SOCIAL SKILLS AND SOCIAL INTERACTION ARE STIMULATING THROUGH READING
- 15,30 – 15,50 **BOŽENA KOLMAN FINŽGAR (Slovinsko/Slovenia)**
 Vytvor si rozprávku – motiváciu pre čítanie a tvorivosť
 INVENT A FAIRY TALE – MOTIVATION FOR READING AND CREATIVITY
- 15,55 – 16,15 **Záver/Conclusion**

30. augusta 2015

Vidíme rozlične alebo Ako čítať detské obrázkové knižky

Timotea Vráblová

(Slovensko/Slovakia)

*„Kde je moja mamička“ a iné sujetové modely.
Od vnímania podobností k stimulovaniu
vnútorných emocionálnych procesov dieťaťa*

*“Where is my mummy” and other topics.
From perception of analogy to stimulation
of inner emotional processes in child*

V literárnej teórii rozoznávame tzv. sujetové modely. Sú to vlastne myšlienkové koncepty k témam, ktorými sa ľudia po stáročia zaoberali. Patrí k nim aj hľadanie súnalezitosti, potreba patriť k niekomu či niekam. V literatúre pre deti sa premietla napríklad do známeho modelu hľadania mamy. Tento model využil aj ilustrátor Ľubo Paľo vo svojej knihe Kde je Afrika? (Trio Publishing 2013). Nosorožec Rino je postavený pred rovnakú otázku ako Zatúlané húsa v známej básničke Rázusove-Martákovéj. Načo sa pýtať takéto otázky? Ide o to, že dieťa pomocou nich vykročí na cestu objavov. Hľadá na základe podobností. Paľo stimuluje prostredníctvom obrázkov dieťa k hľadaniu vonkajších analógií. Pritom však nejde o len stimulovanie zrkového

There are models in literature relating to concepts and topics. They were developed through out the centuries to the main themes people have been dealing with again and again. Such as searching for relationship or need to belong. In children´s literature the models can be simple like: Are you my mum? A little one is lost and has to find who is his/her mummy. This principle is used also in a book Kde je Afrika? (Where is Africa?, Trio Publishing 2013) by Ľubo Paľo. Little Rhino wants to get from ZOO to his family. And he makes a real discovery journey. Paľo stimulates a reader to study analogies. The presentation shows that it is not only visual perception, creativity and cognitive processes what is stimulated through the book. The simple analogical tasks

vnímania, kreativity, či kognitívnych procesov. Ukážeme si, ako jednoduché úlohy z obrázkov sekundárne posilňujú vnútorné „ja“ dieťaťa a jeho vnútornú väzbu s okolím. Podobný princíp budeme sledovať aj v knižke *Virginia Wolf* autorskej dvojice Kyo Macclear a Isabelle Arsenault. Vanessa stojí pred problémom. Jej sestra Virginia sa na chvíľu stala vlkom. Ako sa môže znova vrátiť do svojej pôvodnej podoby? V tejto knižke pracujeme so symbolickým znázornením vnútorných analógií, ktoré deťom citlivo vysvetľujú problémy depresívneho človeka. Aj tu pomôže jediné – vnútorné puto, láska.

POZNÁMKY/NOTES

strengthen inner "me" of a child and inner connection with people around. Similar principle was used in a book *Virginia Wolf* by Kyo Macclear and Isabelle Arsenault. Vanessa has a problem. Her sister Virginia became a wolf for a while. How does she come back to herself? Authors work symbolically with inner analogies. Through them they explain to a child what depression is. Only inner connection, relationship and love can be help for Virginia.

Valerie Coghlan

(Írsko/Ireland)

Ukáž mi príbeh: Vyjadrovanie emócií v obrázkových knižkách bez slov

Show me a story: conveying emotions in wordless picturebooks

„Keď s deťmi čítame obrázkové knihy, obyčajne sa väčšmi venujeme prerozprávaniu deja. Ako je to však s emóciami?“

V obrázkových knižkách bez slov sa ilustrátor/autor opiera jedine o predstavy, ktoré vyvolajú obrázky. Bez akéhokoľvek slovného vysvetlenia musia ukázať, čo sa odohráva a čo sú hrdinovia zač. Poznáte knihy Davida Wiesnera, Suzy Leeovej, Barbary Lehmanovej, Boba Staakea, and Petra Collingtona? Pozrieme sa, aké techniky používajú, aby vyjadrili, čo postavy cítia a aký je ich charakter.

Traditionally picturebooks rely on the interaction between visual and verbal text to tell a story and to convey protagonists' emotions. In wordless, or almost wordless, picturebooks – sometimes known as silent picturebooks – the illustrator/author must rely on images alone to show what is happening and how the characters are developed without the use of any explanatory words. This paper will offer a consideration of how emotions are conveyed by picturebook artists, and how this advances their narratives. The work of a number of picturebook creators will be discussed in this context, including David Wiesner, Suzy Lee, Barbara Lehman, Bob Staake, and

Peter Collington, all of who use visual techniques to show how characters feel and interact, and not to tell through the use of words.

POZNÁMKY/NOTES

Junko Yokota

(USA/US)

Obrázkové knihy „s dušou“: ako knižky vyvolávajú v čitateľovi empatiu

Picture books with "soul": elicitation of empathy through reader response

V záľahe obrázkových kníh, ktoré sú v súčasnosti populárne najmä v západných krajinách, nájdeme aj také, pri ktorých sa autori usilovali apelovať ma čitateľove pocity, podnietiť jeho emocionálnu reakciu. Otázkou je, či pôsobia na čitateľovo vnútro natoľko blahodárne, aby v ňom rozvíjali empatiu; že by sa dokázal vcítiť do vnímania charakterov a do situácií, v ktorých sa nachádzajú.

POZNÁMKY/NOTES

Among the enormous array of picture books for children, there are some which are particularly notable for the ways in which they elicit readers to respond with emotion. Do such books have the capacity for nurturing readers to develop a sense of empathy for characters and their situations in stories, and influence readers beyond their moments with the book?

Robin Morrow

(Austrália/Australia)

Naše miesta: V austrálskych obrázkových knižkách zvyčajne nájdeme znázornené miesta domova a prostredie komunity

Our places: australian picture book places of home and community

Rozmýšľali ste už o tom, že obrázkové knihy môžu dieťaťu modelovať predstavu o skutočnom živote? Napríklad o tom, ako by mal vyzeráť domov. Bezpečné miesto. Alebo pokoj. Ako obrázky miesta pôsobia na utváranie symbolického jazyka u dieťaťa? Ako ovplyvňujú jeho vnímanie hodnôt. Vnímanie miesta je pre austrálske obrázkové knižky príznačnou črtou. Opisujú domov, rôzne typy prostredí, ako pláž, „Obrázkové knižky v súčasnej Austrálii hrali významnú úlohu pri vytváraní predstáv o tom, čo je domov.“ (Johnston 1999, s. 16) V prednáške si budeme všímať, ako autori/ilustrátori znázorňujú miesta (exteriér i interiér) a polemizovať s nozorom, že ide iba o vyjadrenie nejakého prostredia. Naopak, zachytávajú dôležitý priestor domova a komunity.

The sense of place is paramount in Australian children's picture books. Depictions of home and of other places, such as the beach, as home-from-home, are common. One critic claims that 'The picture book has played a distinctive part in the development of ideas of home and what it looks like in contemporary Australia.' (Johnston 1999 p 16). In this paper I will use close examination of illustrations (and some verbal text) from picture books that depict places, both indoor and outdoor; and will argue that these places transcend mere 'setting' to become significant spaces of home and community.

Budeme vychádzať z týchto kníh /Books discussed:

Wheatley, Nadia and Donna Rawlins My Place first published Collins Dove 1987 (reissue with some additions Walker Books Australia 2008), Lester, Alison Magic Beach 1992, Wild, Margaret and Brooks, Ron Old Pig Allen&Unwin 1995, Malbunka, Mary When I Was Little Like You Allen&Unwin 2003, Baker, Jeannie Belonging Walker Books 2004, One Arm Point Remote Community School Our World: Bardi Jaawi, Life at Ardiyooloon Magabala 2010, Baker, Jeannie Mirror 2010, Graham, Bob A Bus Called Heaven Walker Books 2011

POZNÁMKY/NOTES

Markéta Andričíková (Slovensko/Slovakia)

Pojedanie dier – cesta k celistvosti?

Eating holes – a seek for wholeness?

Osloví symbolický jazyk aj dieťa? Prečo je preňho dôležité vnímať významovo plnohodnotné vizuálne odkazy? Budeme sa venovať knihe Dierožrút od dvojice slovenských autorov scenáristky a dramaturgičky Slávky Liptákovéj a ilustrátora Fera Liptáka. Hrdina v obrázkovej knižke môže byť pre čitateľa postavičkou – zvláštnou rozprávkovou bytosťou ako aj dôležitým vizuálnym symbolom. Vyniká tým, že pojedá diery. Je tým natoľko opantáný, že opustí domov i svoju ženu, aby našiel najväčšiu dieru na svete. Prehltne aj „čiernu dieru“. Skončí napokon tam, kde začal. Doma. Pri svojej žene. Jeho cesta je na mnohých úsekoch komická. Symbolicky vyjadruje hľadanie životného naplnenia a proces duchovného rastu. Symbolickú líniu knihy posilňuje aj znázornenie vzájomného zťahu Dierožrúta a jeho ženy, ktorá po celý čas usilovne kope studňu. V tejto súvislosti kniha odkazuje aj na Exupéryho Malého princa.

The paper concerns with the picture book Dierožrút (HoleEater) by Slovak authoress (scriptwriter and dramaturg) Slavka Liptáková and illustrator Fero Lipták. The attention is focused mainly on the character of HoleEater, whose depiction could be considered both within its literal sense as well as within its deep symbolic meaning. HoleEater is formed (literary and visually) as a strange fairytale creature, which is keen on eating holes. His feverish efforts to fill up with holes lead him to leave home and his wife and seek for the biggest holes in the (entire) world, until he ends up in the Black Hole, that he also swallows. His journey ends (in literal sense) in the same point it had started – in his home with his wife. However, this journey – accompanied by many comical scenes – could be also interpreted symbolically – as the seek for fulfilment and symbolical spiritual growth of the character. The symbolical meaning of the text is strengthened by the relationship of the HoleEater and his wife, and her effort to dig a well. These images as well as many others (verbal and visual) shift the implicit meaning of the book to Exupéry's masterpiece Little Prince. The paper will deal both with the text as well as the illustrations, for they function as the integral part of the story and, they deepen the characters as well as they help to recognize the Little Prince allusion.

POZNÁMKY/NOTES

Veronika Rot Gabrovec

(Slovinsko/Slovenia)

Dôležité miesta a dôležité hlasy

Distinctive places, distinctive voices

Sú miesta, ktoré volajú silným hlasom. Niektoré záhrady kričia o vraždu, sú domy, ktoré si žiadajú byť strašidelným miestom; sú pobrežia, ktoré čakajú na stroskotané lode.
Robert Louis Stevenson

Ako autori znázornili prostredie? Aké posolstvu chcú prostredníctvom obrázkov priniesť? V obrázkových knižkách sa čitateľ často stretáva s neznámymi miestami, ktoré majú svoje príhody. Ak si ich čítame, dozvedáme sa o ich minulosti, prítomnosti, nočasto predpovedajú aj ich budúcnosť. Akí sú ľudia, ktorí na tých miestach žijú? Preskúmanie týchto miest rozvíja našu predstavivosť, a tiež naše čitateľské zručnosti. Začínáme si totiž uvedomovať prvky rozličných kultúr (našej i tých iných) a tak sa vlastne stávame o niečo (inter)kultúrne gramotnejší.

Some places speak distinctly. Certain dank gardens cry aloud for a murder; certain old houses demand to be haunted; certain coasts are set apart for shipwrecks.
Robert Louis Stevenson

In my presentation, I shall look at selected picture books, and compare how the authors create the sense of place, and what messages they convey through images. In picture books, the readers are often exposed to unknown places and their narratives. Reading the narrative of a place means reading its past and its present (and often foretelling its future); it encompasses learning about the people that belong to a place. Exploring the illustrations and the (often very distinctive) places presented in picture books does not only activate the readers' imagination and develop their reading skills but can also make them very much aware of the various segments of cultures (their own, and those of the others), and thus more (inter)culturally literate.

POZNÁMKY/NOTES

Tilka Jamnik

(Slovinsko/Slovenia)

Tri rôznorodé slovinské knižky bez slov

Three different slovene silent picture books

Slovinci nepatria k „veľmociam“ obrázkových kníh. Tilka nás však zoznámí s tromi pôvodnými knižkami: Marjan Amalietti: Maruška Potepuška/Marcelka Pútnička (Mladinska knjiga, 1977, 2012): príbeh o dievčatku, ktoré sa samo vypraví na dobrodružnú cestu. Vo svete, v chladnej zime, zakúsi nebezpečné, hrozivé situácie, až kým sa nenavrátí teplo a ona sa bezpečne dostane domov. V knižke Damijana Stepančiča: Zgodba o sidru/Rozprávanie o kotve (Mladinska knjiga, 2010): v meste sa objaví kotva. Odkiaľ sa tu vzala? Spojením realistického a fantazijného vzniká príbeh o cestovaní časom a priestorom. Kniha Maji Kastelic: Deček in hiša/Chlapec a dom (Mladinska knjiga, 2015): chlapec nasleduje mačiatko a malý obrázok a dostane sa do domu. Prejde miestnosťami a na povale nájde dievča a spolu si púšťajú papierové lietadlička. Príbeh vzdáva hold čítaniu a rovíjaniu vzájomných citových väzieb. Posledné dve knihy sa dostali do kolekcie „Tichých kníh pre Lampedusu“. A žiaci v slovinskom mestečku Vencija Perka si práve sami vytvárajú obrázkové knihy bez slov. O čom? To je zatiaľ tajomstvo.

There are only three original Slovene picture books without words, created by Slovene illustrators, that are very different: Marjan Amalietti: Maruška Potepuška / Marcella the Wanderer (Mladinska knjiga, 1977, 2012): a girl named Marcella sets off alone on an adventurous journey, experiencing dangerous and fearful situations of the outside world in winter before returning to the warmth and safety of her home. Damijan Stepančič: Zgodba o sidru / The Story of the Anchor (Mladinska knjiga, 2010): in the city square there is an anchor. Where did it come from? With a mixture of realism and fantasy, this book takes you on a magic journey through time and space. Maja Kastelic: Deček in hiša / The Boy and the House (Mladinska knjiga, 2015): the boy is following a kitty and small drawings into the house, through its rooms full of books and illustrations to the attic, where he finds a girl, and then they are both descending paper airplanes. The story without words seems to be a tribute to literacy, reading and common emotional connection. Two picture books – The Story of the Anchor and The boy and the House – were accepted to the project of the Italian section of IBBY “Silent Books to Lampedusa”. The children in the primary school Vencija Perka in Domzale, a small Slovene town, are just now creating their own picture book that will be their present to children and to the children’s library on the island Lampedusa. (The subject of the book is at this moment still a top secret).

POZNÁMKY/NOTES

Ľuboslav Paľo

(Slovensko/Slovakia)

Motív smrti v obrázkovej knihe

Motif of death in a picture book

Na mainstreamovej scéne obrázkových kníh pre deti prevládajú nekonfliktné, pozitívne námety. Je to pochopiteľné a žiadané stanovisko, reflektujúce požiadavky trhu. Ak však knihu nechápeme iba ako trhový produkt zábavy, alebo v lepšom prípade bezkonfliktnej edukácie, mala by prinášať aj iné, „okrajové“ témy. Kniha, aj obrázková kniha pre deti, by mala byť reflexiou života. Dnes, možno viac ako inokedy, sú deti konfrontované so sociálnymi problémami (choroba, rozvod rodičov, samota, nezamestnanosť, rodová a kultúrna odlišnosť a pod.) Osobitnou kapitolou je smrť. Aj my dospelí sa často tvárimo, akoby neexistovala. Špeciálne v podmienkach západného života, orientovaného na výkon, konzum a zábavu „nesmrteľnosť“. Na príklade rozboru konceptu a vizuálneho štýlu vybraných titulov, demonštrujem spracovanie motívu smrti v obrázkovej detskej knihe.

Budeme vychádzať z týchto kníh/Books discussed:

Volf Erlbruch: Ente, Tod und Tulpe

Kitty Crowther: La visite de Petite Mort (Návšteva malé smrti)

Roman Romanyčín, Andrij Lesiv: Vojna, ktorá zmenila Rondo (A War changing Rondo)

Broňa Schraggeová: Ja (Me)

In the mainstream scene picturebooks depicts mainly positive topics, not conflicts. It is understandable and it reflects needs of market. But book is not only a market product for fun or non-conflict education. It should bring also marginal topics and become a reflection of life. Nowadays, children are confronted by social problems (sickness, divorce in the family, loneliness, unemployment, gender and cultural diversity, etc.) A big issue is phenomenon of death. The truth is that even grown ups live many times in denial like death would not exist. There are picturebooks dealing with the issue of death. We will analyse concept and visual style of some books and how the motif of death was developed in them.

POZNÁMKY/NOTES

31. augusta 2015

Stop kríze čítania! Čítanie a vývin dieťaťa

Kapka Kaneva

(Bulharsko/Bulgaria)

Ako vychovať čitateľa: kniha ako priestorový objekt a jej úloha vo vývine detí

To raise a reader: the spatial object book in child development

Čo sa stane, keď dieťa začne knihu vnímať? Čo sa v ňom odohráva? Bude teda hovoriť o tom, ako pôsobí na dieťa kniha ako priestorový objekt. V čom stimuluje jeho vývoj? Ako ho možno podporiť? Kapka sa venuje rôznym typom detských kníh pre najmenších: skladacím, pohyblivým, taktilným, trojdimenzionálnym. Bude hovoriť o tom, ako podnecujú psycho-fyzický vývoj, stimulujú motoriku, a tiež kognitívny, sociálny a intelektuálny rozvoj. Jej postrehy sú inšpiratívne pre všetkých, ktorí pracujú s deťmi, vrátane výtvarníkov a vydavateľov. Kniha je priestorovým objektom. A to je jej výhodou oproti digitálnym médiám. Prezentácia poukazuje na psychologické a sociálne prístupy, ktoré možno porovnávať s trendami pri tvorbe netradičných kníh pre deti. Všíma si práce autorov ako Bruno Munari, Katsumi Komagata, Robert Sabuda, David A. Carter a Květa Pacovská. Netradičné knihy

The paper analyses children's books and especially pop-up, movable, tactile and three-dimensional books as objects in space, and focuses on their immense potential in stimulating the psycho-physical, motor, cognitive, social and intellectual development. It addresses parents, caregivers, visual artists and book publishers. The book is an object in space. The three-dimensional characteristics of the book body are one of the reasons why books have been man's companions through all the centuries. Books objectivity might be seen as an important advantage in present virtual times, but also as a mighty ally against reading crisis. Using psychological and sociological approaches, it makes a parallel between contemporary theories in the sphere of children's visual, tactile and intellectual perceptions and the principles of designing untraditional children's books. Special attention is paid

pre deti sú postavené na kombinácii funkcií hračky a knihy. To pomôže dieťaťu sa prirodzene stať čitateľom.

to the achievements and the role of the work of artists like Bruno Munari, Katsumi Komagata, Robert Sabuda, David A. Carter and Kveta Pacovska in the development of non-standard book forms. Children's books are the introduction to the world of books. Therefore, it is probably most appropriate to lead the transition between game activities and working with fiction and scientific literature, through books that are morphologically close to toys, but still possess the characteristics of books. This will generate interest for books and reading in general and will imperceptibly transform the child from a game participant into a reader.

POZNÁMKY/NOTES

Ľudmila Hrdináková (Slovensko/Slovakia)

*Čítanie mení mozog dieťaťa.
(Výskumy ukazujú, že čítanie je existenčne
dôležité pre rozvoj človeka)*

*Reading transforms child's brain.
(Research shows reading is essential
for development of a person)*

Čo motivuje dieťa k tomu, aby si vzalo do rúk knižku? V čom má význam, keď ho povzbudzujeme k čítaniu? Aký má čítanie vplyv na psychologický vývin dieťaťa? Ľudmila sa zameriava na to, ako čítanie stimuluje intelektálny rozvoj dieťaťa, podnecuje jeho vizuálne vnímanie a predstavivosť a modeluje tiež spôsob jeho rozmýšľania. Ukáže, ako čítanie vplýva na chápanie dieťaťa a schopnosť učiť sa a dosahovať úspechy v škole. Tiež to, ako formuje emocionalitu a rozpoznávanie situácií.

Paper intends to describe how reading can promote the intellectual development of the child, support the development of visualization skills and imagination, as well as way of thinking of the child. Illustrative examples can demonstrate how process of reading shapes abilities important for understanding and learning, success in school, how it forms acquisition of feelings and emotion situation knowledge.

Beata Panáková

(Slovensko/Slovakia)

POST SKRIPTUM. Naozaj už bolo všetko povedané?

POST SCRIPTUM. Has been everything spoken out yet?

História nás učí, že morálka, vzdelanosť a kultúrnosť je *conditio sine qua non* trvalo udržateľného ľudského prežívania. A ľudstvo zatiaľ nevymyslelo efektívnejší spôsob prenosu tejto správy z generácie na generáciu ako je slovo a príbeh. Slová a príbehy prežili aj tie najväčšie spoločenské a prírodné otrasy a je empiricky preukázané, že pomáhajú prežiť jednotlivcom aj spoločnostiam. Našou dnešnou úlohou je odovzdať dobré slovo ďalšej generácii a nájsť spôsob, aby našu správu adresát prijal.

POZNÁMKY/NOTES

History is our teacher about how moral, education, and cultural standards are *conditio sine qua non* permanently sustainable life. Humanity has not found out yet more effective way of transmission the message from generation to generation than word and story. Words and stories have survived the biggest social and natural disasters and shakings. It has been empirically proven that they helped individuals and societies. Our task today is to impart word into the next generation and find out a way how our audience can receive the message.

Akoss Ofori-Mensah

(Ghana/Ghana)

Kniha, ktorá zachránila chlapcovi život. Skutočný príbeh nielen o massawoudovi alebo čo sa deje v procese identifikácie čitateľa s knihou

A book that saves a boy's life. A true story not only about massawoude. What happens in the process of identification of a reader

Viete, že zázraky prichádzajú aj čítaním? Akoss Ofori-Mensah bude hovoriť o skutočnom príbehu. Zázrak sa mohol stať preto, lebo čitateľovi sa podarilo stotožniť s príbehom. Taká je sila identifikácie človeka s čítaným príbehom. Čítanie kníh rozvíja emocionalitu a navyše zvyšuje našu kapacitu vžiť sa do situácií iných. Príbeh, o ktorom Akoss bude hovoriť, sa týka postihnutého chlapca. Nepriamo však rozpráva o tom, aké dôležité je, aby sa deti prostredníctvom kníh zoznamovali so svetom v jeho komplexnosti, celej šírke.

POZNÁMKY/NOTES

Books and reading develop the emotions and the capacity to empathise; the reader often puts himself in the position of others. They also give strength and inspiration; entertain and excite. Books can make the reader laugh or cry; and can comfort and show new ways. The presentations shows two story lines – one is a story in the book the other one is a story of a real boy, who connected himself with what he found for himself in the fiction.

Gunilla Ekman

(Švédsko/Sweden)

Dovoľte mojej duši čítať. Realita, čítanie a moje skutočné JA

Let my soul read. Reality. Reading and real ME

Gunilla sa venuje otázkam rozvoja psychologického „čítania“ symbolického jazyka, ktorý súvisí s vnímaním a sebareflexiou vnútorných procesov jedinca. Čítanie zvykne vnímať najmä ako zručnosť, ktorú sa naučíme

Gunilla searches how to develop psychological “reading” of symbolic language, which concerns awareness and self-reflection of person’s inner processes. We use to think about reading mainly as a skill which comes from

v škole. Alebo ako aktivitu, ktorá súvisí s osobným relaxom. Gunilla zdôrazňuje, že hlboké či tvorivé čítanie je proces, ktorý mimoriadne pozitívne ovplyvňuje našu dušu. Vo svojom vystúpení sa zameria na túto stránku jeho vplyvu. Niektorým knihomoľom sa obyčajne pripisuje, že žijú niekde vo svojich knihách odtrhnutí od skutočnosti. Gunilla však chce poukázať na presný opak. Na to, že proces čítania pomáha čitateľovi, najmä detskému pri budovaní spojenia s realitou. Pomáha mu tiež vytvárať vnútorné mechanizmy k tomu, ako sa môže dostať k svojmu skutočnému ja, a teda vedieť plnohodnotne prežívať skutočnosť a vzťahy.

POZNÁMKY/NOTES

education. Or as a personal leisure activity. Gunilla stresses that deep reading is a process with remarkably positive influence on our souls. In her presentation she will be focus on that aspect of reading. We use to say that bookworms are people "far away from reality", escaping from a real life into books. Gunilla wants to show that it can be opposite. Process of reading can help children to develop connection with reality. It helps in strenghtening inner mechanisms of a child and helps to get into his or her innerself and to be able to experience reality and relationships in much richer measure.

Timotea Vráblová

(Slovensko/Slovakia)

Prečo k nám príbeh hovorí? Od vnútornej interakcii k schopnosti „čítať“ životné situácie

Why can story speak to us? From an inner interaction to ability "to read" situations of life

Príbehy znázorňujú hranice nášho bytia. Predstavujú stratégie, ako sa človek môže vyrovať so životom. Sú mostom k večnosti, spájajú nás so skúsenosťou generácií, ba celého ľudstva. Začínajú sa v nás ozývať už od počatia, keď „vnímame“, že niekto k nám zvonku hovorí, vytvárajú sa v predstavách bábätka, ktoré si znova a znova potvrdzuje, že mama sa k nemu vráti, hoci na chvíľu zmizla. V tejto prezentácii sa zameriame na to, ako sa v nás čítaním utvára a kultivuje schopnosť pracovať so „stratégiami“, ktoré nám príbeh ponúka.

Stories depict "boundaries" of our beings. They represent strategies how a person can cope with life. They are like bridges to eternity, they connect us with experiences of generations, even the whole mankind. They start to resonate in us from the moments of conception, when we somehow begin to feel that somebody outside speaks. They arise in imagination of a baby, who again and again confirms to himself/herself that mum comes back, although she went away for a moment. In this presentation we will focus on how our ability to work with story "strategies" can develop and be cultivated through reading.

Murti Bunanta

(Indonézia/Indonesia)

Rozprávanie príbehov je vyjadrením starostlivosti, vnútorne posilňuje, uzdravuje a vzdeláva

Storytelling is caring, nurturing, healing, reading and educating

Murti Bunanta kladie veľký dôraz na to, aby príbeh, ktorý chceme deťom sprostredkovať nebol len povrchným rozprávaním. Ako hovorí „cez príbeh podávame čitateľom i poslucháčom ruku. Príbeh je most k životu, k svetu, v ktorom žijeme, a preto by sme ho mali podávať s úctou a v úcte.“ „Hoci samu seba nepovažujem za rozprávačku, rada deťom rozprávam, lebo rozprávanie príbehov je vyjadrením starostlivosti, vnútorne posilňuje, uzdravuje a vzdeláva,“ hovorí Murti, „skúsenosti s deťmi mi hovoria, že nakoniec rozprávanie príbehov privedie deti k čítaniu kníh.“ V roku 1987 Murti založila festival Rozprávania príbehov. Odohráva sa na detskej onkologickej klinike. Od roku 2005 Murti organizuje výjazdy „rozprávačov“ na miesta, ktoré postihli katastrofy. Priblíži nám, ako prebiehajú prípravy, na čo je dôležité v takých situáciách myslieť, ako sa na ne vnútorne pripraviť, ako si zvoliť vhodné príbehy, aký typ kníh priniesť, ako komunikovať s deťmi, ktoré sú z odlišnej kultúry, než sme my, ako reagovať a riešiť problémy v neočakávaných situáciách. Rozprávači po celom svete môžu nadväzovať kontakty a spolupracovať. Je to tiež spôsob, ako prinášať mier a porozumenie v prospech detí.

I am not considered myself as a storyteller, but I like to share stories to children as I believe that storytelling is caring, nurturing and healing. In my experiences with children in various circumstances I realize that at the end we will not only share stories but we encourage them to read and educate them through books. I have conducted Festival of Storytelling since 1987, storytelling sessions in a public hospital for sick children suffering of cancer since 1993 and organizing storytelling activities in many national disaster areas since 2005. In my talk I will share how the preparations have been done and should be done; how we prepared and should be prepared ourselves in attitude and spirit; how we choosed the stories, what books to bring; how we should interact with the children and communities who sometimes have different culture and background; how we should react and solve the problem we may face in an unexpected situation. Also my talk will discuss how we, concerned people, can build an international networking to make storytelling activities spread out and become more meaningful in the world to bring peace and understanding for the sake and benefit of all children.

Thomas Van Der Walt

(Juhoafrická republika/South Africa)

Rozprávanie príbehov ako cesta ako rozvinúť v deťoch interkultúrne porozumenie

Storytelling as a way to foster intercultural understanding by children

Deti sú ovplyvnené tým, čo vidia a počujú už v útlom veku. Toto je proces, v ktorom sa rozvíja ich vlastné vedomie o tom, kým sú. Medzikultúrne porozumenie je dôležitým nástrojom na prekonanie predsudkov a intolerancie. Kľúčovú úlohu v tom zohráva aj rozprávanie príbehov. Pretože svet sa nám „zmenšuje“, rozprávanie príbehov zo všetkých končín sveta nám pomáha vnímať nových ľudí a nové miesta. Vďaka tomu sa deti naučia chápať nielen „to iné, odlišné“ ale vedie ich to k vzťahu voči vlastnej kultúre. Naučia sa rozpoznávať jedinečnosť iných spoločností i to, čo máme všetci spoločné. Tomas bude rozprávať aj o festivale Rozprávania príbehov.

Children are influenced by what they see and hear from a young age. In the process, they develop a sense of themselves and they learn about others. This cross-cultural understanding by children, the recognition of the similarities and the appreciation of the differences, are extremely important in order to overcome prejudice and intolerance. Storytelling can play a very important role in fostering intercultural understanding in children. As the world grows smaller, telling of and listening to stories from around the world can foster an understanding of other people and places. In addition to gaining an appreciation of other cultures, children can learn to appreciate their own culture. Stories from other cultures can help children to embrace the uniqueness of different societies as well as the commonalities between different cultures. Children's lives are enhanced when they understand and appreciate different worlds, different cultures. The paper will report on the Unisa (University of South Africa) Storytelling Festival which will be hosted for the 7th time in South Africa in September 2015 and in particular on the visits to South African schools by the international storytellers.

Juan Carlos Alonso

(Španielsko/Spain)

*Projekt „BULARRETIK MINTZORA“;
Rozvoj čitateľských návykov
a psychoemocionálna stimulácia*

*“Bularretik mintzora”;
development of early reading habits
and psychoemotional stimulation*

Prečo je pre zdravý psychický vývin dieťaťa je dôležitý kontakt s jeho domácou kultúrou, poznanie vlastných národných a regionálnych koreňov? Vnímanie myslenia a cítenia predkov má pre dieťa veľký význam. Psychológ Juan Carlos Alonso zo Španielska. „Je to dôležité puto, ktoré ovplyvňuje emocionálnu stránku ľudskej osobnosti.“ Jeho prednáška vychádza z veľmi špecifických skúseností. Baskovia v Španielsku sa usilujú podporiť a rozvinúť aktívne používanie baskičtiny medzi domácou baskickou populáciou. Veľkú pozornosť preto venujú programom na podporu čítania, do ktorých angažujú významných odborníkov z rôznych oblastí spoločenských vied. Juan Carlos Alonso spolupracuje s GALTZAGORRI-ETXEPARE BASQUE INSTITUTE na projekte „Bularretik Mintzora“, je jeho tvorcom a vyhodnocuje jeho výsledky. Projekt je zameraný na podporu čítania medzi deťmi vo veku 0 – 6 rokov. Skúsenosti Juana Carlosa Alonsu poukazujú na merateľné výsledky v oblasti rozvoja sústredenosti, komunikácie, predstavivosti a tvorivosti a emocionality detí. Z projektu majú dostatok výsledkov,

Taking into account the importance of the fact of “giving to read” for the general development of children since they are born, the so-called “BularretikMintzora” campaign-project’s quantitative results are given. Its main goal is encouraging 0 to 6-year-old children’s literature in Basque, official language in the Basque Country. It’s aimed at children, parents and educators. This project has been applied to more than 7,000 children in 19 different districts all over the Basque Country since the year 2008. More than 400 pre-school education teachers and parents have been trained. They have all been provided with curricular and material resources to encourage reading in the school environment. This present talk’s target is to highlight the influence of implementing the encourage of reading in the early stages of life by means of this project, taking into account the cognitive, linguistic and emotional children’s development. The most significant achievements from the readers’ habits point of view are stated. Likewise, the most remarkable points in the “giving to read” training of both families and educators are highlighted as well, such as the importance of the speaking tradition, silence, emotional state. Qualitative assessment criteria in the emotional

ktoré poukazujú na to, ako veľmi je potrebné čítať s deťmi už od narodenia. Projekt je zameraný na deti, rodičov a vzdelávacích pracovníkov. Od roku 2008 tento projekt doteraz zasiahol viac než 7000 detí v 19 okresoch Baskicka. Bolo vyškolených viac ako 400 rodičov a učiteľov v škôlkách. Vypracovali aj špeciálne osnovy pre podporu čítania. Pritom do úvahy brali kognitívny, jazykový a emocionálny vývoj skupín.

POZNÁMKY/NOTES

development (emotional acknowledgement and expression), imagination development (ability to recall mental images) have also been pointed out as well as the development of the affective bond between the adult and child and the listening habits development.

Aksinja Kermauer

(Slovinsko/Slovenia)

*Čitatelia, ktorí sú na okraji
(deti a mládež, ktorí nie sú schopní čítať kvôli
rôznym typom postihnutia)*

*Readers on the margin
(print disabled children and youngsters)
and psychoemotional stimulation*

„Čítanie je ako dobrodružná cesta do svetov jazyka, fantázie a predstavivosti, ktorá nás nakoniec dovedie k nášmu ja. Čo však, keď dieťa nemôže čítať pre rôzne poruchy a postihnutia?“ Jej príspevok sa bude týkať čitateľov na okraji. Nemusia byť na okraji preto, že by sme ich podceňovali alebo utláčali. Možno si len nevieme predstaviť, ako im zážitok čítania sprostredkovať. Ak spoločne nájdeme tú cestu, obohatí to aj nás. Naučíme sa čítať tak, ako sme to nikdy predtým nevedeli. Aksinja predstaví spôsoby, ktoré umožňujú deťom a dospievajúcej mládeži so zmyslovými poruchami (s poruchami zraku, sluchu), deťom s poruchami učenia a správania (dyslektikom a hyperaktívnym) a osobám s mentálnymi vývinovými poruchami prístup k obrázkovým a iným knihám. Spoločnosť pre všetkých, svet pre všetkých, knihy pre všetkých!

We all agree reading essential for children, that it widen horizons, gives pleasure, enriches vocabulary, etc., or, as Tilka Jamnik says, reading is a magic journey into the world of beauty and knowledge, into the world of author's imagination, and, after all, into one's own world. What about the children and adolescents who face various disorders, so they may have severe difficulties with reading? How can we make it possible for them, too, to enjoy in the benefits of reading? In my presentation I am going to introduce some ways and adaptations that allow also children and adolescents with sensory disorders (blind and partially sighted, deaf and hard of hearing), dyslectics, children with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) and persons with mental development disorders access to picture books and other books. Society for all, the world for all, books for all!

Božena Kolman Finžgar

(Slovinsko/Slovenia)

Vytvor si rozprávku – motiváciu pre čítanie a tvorivosť

Invent a fairy tale – motivation for reading and creativity

„Čítanie v akcii“, teda zažívanie toho, o čom čítam, je metóda, ktorá sa úspešne používa na motiváciu detí v mnohých krajinách sveta. U nás bola súčasťou práce napríklad v čitateľských HEVI kluboch OZ Fanfáry. Božena Kolman Finžgar bude hovoriť tom, ako ju možno efektívne používať pri čítaní klasických ľudových rozprávok. Na prvý pohľad to možno znie ako paradox. Klasické rozprávky sú totiž výrazne symbolické a odohrávajú sa v priestore fantastiky. V skutočnosti je to však vynikajúce riešenie. Umožňuje deťom odhaliť úžasné tajomstvo. Rozprávková fantastika klasických rozprávok je vlastne úzko prepojená s realitou, hovorí o nej. Preto nás nakoniec ani neprekvapí, že aplikácia tejto metódy na klasické rozprávky zaberá práve pri 10 – 11 ročných deťoch a motivuje ich k tomu, aby sa napokon postupne stali čitateľmi. Stratégiou je, aby každý mal motiváciu čítať, a to nielen preto, že musí, ale preto, že mu to prináša radosť. Linhartova knižnica využíva rôzne formy práce. Pôsobia na rodičov a učiteľov na všetkých stupňoch vzdelávania už od materskej školy. Ale predsa za mimoriadne dôležitú považujú prácu s deťmi v staršom školskom veku. Práve v tomto období sa strácajú ich čitateľské návyky. Návrat ku klasickým rozprávkam v piatom ročníku ZŠ vyplýva z učebných osnov.

Our strategic orientation is to motivate everyone to read – for everyone to make reading not only their own need and habit but above all their own joy and pleasure, no matter where or when the occasion may arise. And this is what the Linhart library does in all sorts of ways. We stress the importance of reading both to parents at lectures at schools and kindergartens as well as to pupils during our school visits, which is especially important when dealing with older children whose reading habits are diminishing. Bibliopedagogical lessons Invent a Fairy Tale has been designed for fifth-grade pupils (ages ten to eleven). According to the curriculum, the pupils have mastered reading technically and they understand what they read, but should continue reading to improve their skills and avoid reading-related problems in further schooling and life. That is what we briefly tell them in the introduction, and their reactions are very interesting – the things said seem to touch them, and they realise that it is up to them to do anything that has got to do with reading. We show them how interesting it is to read on the example of classical fairy tales they are all familiar with. We also show them two interesting word games that can be played even during school breaks or at birthday parties – ‘the topsyturvy fairy tale’ and

V tom čase ich preberajú. Keď deti uvedú do rozprávok, vyzerá to tak, že sa ich niektoré veci dotýkajú. Hlavne si uvedomujú, že je to ďalej na nich, čo urobí s čítaním. Samozrejme, v úvode urobí knihovníci všetko preto, aby im priblížili, aké zaujímavé sú klasické rozprávky. Naučia ich aj hry na slová, ktoré sa potom môžu sami hrať v škole cez prestávky.

,'invent a fairy tale.' The best proof of how touched they are is their coming to the library and borrowing the fairy-tale books. The path from here on in leads to a child set to become a life-long reader.

POZNÁMKY/NOTES

Predstavujeme
vám

hostí našich konferencií Let us introduce our speakers

Timotea Vráblová
(Slovensko/Slovakia)

Je zakladateľkou IBBY INŠTITÚTU BRATISLAVA. Problematike čítania sa venuje vo svojej práci i vo voľnom čase. Pracuje v Ústave slovenskej literatúry SAV. Ako literárna historička skúma staršie obdobia slovenskej literatúry (16. – 18. storočia). Veľký priestor venuje aj výskumu literatúry pre deti a mládež. Recenzuje knižnú tvorbu pre deti, každoročne hodnotí celoročnú produkciu pôvodnej tvorby pre Knižnú revue. Na VŠMU na Katedre bábkarskej tvorby prednáša detskú literatúru a Psychológiu detského diváka. Spolupracuje s vydavateľstvom Trio Publishing na edícii Čítame s porozumením – Analfabeta Negramotná. Vychádzajú v nej kvalitné tituly pre rôzne vekové kategórie čitateľov. Súčasťou knihy je aj príručka Timotey, ktorá má pomôcť deťom hlbšie preniknúť do knihy. Timotea verí, že deti samé sa dokážu podieľať na rozvoji kultúry čítania v partnerstve s dospelými. Na tomto princípe postavila projekt Cesta ku knihe, ktorý sa v spolupráci so spisovateľom Danielom Hevierom realizoval v rokoch

Timotea is a founder of IBBY INSTITUTE BRATISLAVA. She is an author of research books and papers both on the history of literature (17th – 18th centuries) and children's literature. She also works at the Academy of Performing Arts in Bratislava. She teaches lectures and seminars on Children's literature, Psychology of Children's Observation, Creative Writing. Since 2007 she has been working for the Knižna revue (Book Revue) magazine and BIBIANA, the professional journal of arts for children and young adults of the Slovak Section of IBBY. She is regularly an author of an annual article assessing the Slovak children's book production for the previous year. Since 2008 she has been working for the Slovak Radio. Recently records a programme at the Slovak Radio aimed at "creative reading" for children called "Little School Year". She has been several times a jury member or a chairwoman for the national competition Miraculous Nuts and international competition Prix Ex Aequo in radio plays for children and young adults organized by

1999 – 2009 v rámci OZ Fanfáry v detských čitateľských HEVI kluboch. Deti boli systematicky vedené k tomu, aby sa naučili tvorivo čítať a aby knihy vnímali poza ich stránky – v celom svojom životnom kontexte doma i v komunite. V projekte Malý školský rok 2009 – 2010, ktorý vytvorila pre Slovenský rozhlas, založila a viedla čitateľskú družinu detí a pripravovala ich na to, aby mohli aktívne participovať na vysielaní o knihách. Školí učiteľov a knihovníkov prostredníctvom seminárov a workshopov o čítaní, literatúre a tvorivom písaní. Jej záujem sa orientuje aj na rodičov. Založila *Centrum pre rozvoj čítania s porozumením: Ihrisko čítania Timotey Vráblovej*; organizuje workshopy pre deti a dospelých a individuálnu poradenskú činnosť pre rodiny a učiteľov. Prednáša aj v zahraničí (Česko, Poľsko, Veľká Británia, USA, Rakúsko, Francúzsko, Taliansko, Nemecko, Belgicko, Mexiko). Od roku 2010 je prezidentkou Slovenskej sekcie Medzinárodnej únie pre detskú knihu (IBBY) a od roku 2012 pracuje vo výkonnom výbore IBBY. Je spolupredsedičkou podskupiny zameranej na propagáciu čítania v digitálnom prostredí, ktorá pracuje v Bruseli pod EU komisiou kultúry a vzdelávania.

the Slovak Radio and TV in co-operation with EBU. In 2011 she started as an author of reader's guides of TRIO PUBLISHING in a new series of books for children and young adults Analfabeta Negramotná. So far it has been published 13 books. She is devoted to train teachers, librarians parents and also children. She is a founder of the Centre for deep reading development: Timotea's Vráblová Reading Playground – she organizes workshops for both children and adults, individual consultancy and counselling for families and teachers. She has given lectures in Czech Republic, Poland, Great Britain, US, Austria, France, Italy, Germany, Belgium and Mexico. Since May 2010 she has been working as the President of the Slovak Section of IBBY. Since 2012 she has been a member of Executive Committee IBBY. She is a co-chair of the Open Method of Coordination sub-group on „Promoting reading in the digital environment in order to encourage access and audience development working under the EU Commission of Culture and Education.

Valerie Coghlan (Írsko/Ireland)

Valerie pracuje ako členka vedeckej rady IBBY INŠTITÚTU BRATISLAVA a rozhodla sa podporiť ho. Je prezidentkou BOOKBIRDU, najvýznamnejšieho medzinárodného odborného časopisu pre knižnú kultúru pre deti a mládež. Časopis vydáva Medzinárodná únia pre detskú knihu (IBBY). Valerie je nestorkou výskumu detskej literatúry v Írsku, je jednou zo zakladateľov Írskej spoločnosti pre štúdium literatúry pre deti a mládež (Irish Society for the Study of Children's Literature) a spoločnosti Detské knihy v Írsku (Children's Books Ireland) a bývalou prezidentkou Írskej sekcie IBBY. Je autorkou a editorkou mnohých odborných publikácií a antológií detskej literatúry. Recenzuje a propaguje knižnú tvorbu pre deti a mládež. Je medzinárodne uznávanou odborníčkou na detské obrázkové knižky. Je bývalou členkou výboru Medzinárodnej spoločnosti pre výskum literatúry pre

Valerie is a member of the advisory board of the IBBY INSTITUTE BRATISLAVA. She is the president of BOOKBIRD, one of the most important international magazines on children's book culture. The magazine is issued by IBBY. Valerie is a doyenne in the research of Irish children's literature; she has published widely on Irish children's literature and co-edited several books on the topic. Children's picturebooks are one of her own areas of expertise. She is also an editor of anthologies on children's literature. She has played a key role as facilitator and promoter of children's authors and illustrators. She is a former board member of the International Research Society for Children's Literature (IRSL), and a founder member of the Irish Society for the Study of Children's Literature, Children's Books Ireland, and IBBY Ireland. Recently retired as Librarian

deti a mládež (International Research Society for Children's Literature, IRSL). Působí jako profesorka v Church of Ireland College of Education. Dlhé roky tam pracovala aj ako knihovníčka. Zaslúžila sa o vybudovanie a archivovanie ich rozsiahleho vzácneho knižného fondu a uviedla ho do medzinárodného povedomia. Za jej významný prínos v oblasti vedy a kultúry jej v roku 2013 jej Trinity College v Dubline udelila čestný doktorát

and lecturer in the Church of Ireland College of Education, she played a key role in building up and archiving their collection, and in developing the relationship between this collection and the Trinity College Pollard collection and cognate collections internationally. In 2013 she was awarded an honorary doctorate in children's literature by Trinity College, Dublin.

Junko Yokota (USA/US)

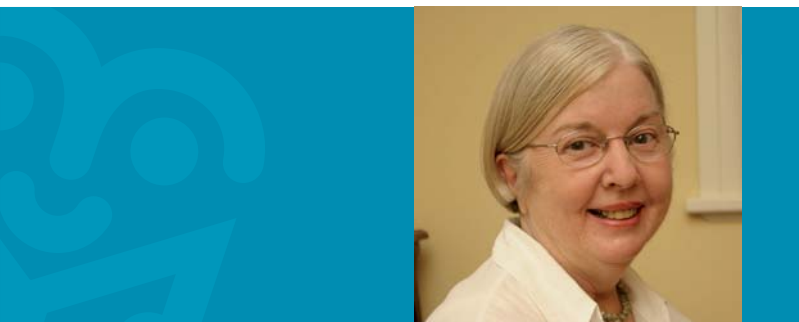
V problematike obrázkových kníh sa Junko považuje za jednu z najvýznamnejších odborníčok na svete. Pôsobila na šiestich kontinentoch, v 25 krajinách. Stala sa členkou vedeckej rady IBBY INŠTITÚTU BRATISLAVA. Junko je pôvodom Japonka. Je profesorkou Čítania a jazyka z univerzity v Chicagu, riaditeľka Centra pre vzdelávanie prostredníctvom literatúry pre deti. Na začiatku svojej kariéry pôsobila ako učiteľka a školská knihovníčka na základnej škole. Zameriava sa na výskum vizuálnych naratívov v obrázkových knižkách i v digitálnych formách prevedeniach (napr. e-knihy). Venuje sa svetovej literatúre. Pozornosť venuje najmä problematike multikultrálnej literatúry. Zaoberá sa tiež problematikou literárnej gramotnosti a vplyve kvalitnej literatúry na získavanie čitateľských kompetencií.

Je bývalou prezidentkou USA sekcie IBBY. Je bývalou členka poroty pre udeľovanie Ceny H. Ch. Andersena (tzv. malej nobelovky za knižnú tvorbu pre deti a mládež), členka poroty pre udeľovanie cien za ilustrácie na Knižnom veľtrhu v Bologni. Je laureátkou významného medzinárodného ocenenia Virginia Hamilton Award za prínos v oblasti výskumu multikultrálnej literatúry a čítania v medzinárodnom kontexte. Je vyhľadávanou rečníčkou na medzinárodných fórach. Stala „spiritus movens“ medzinárodnej súťaže ilustrátorov Nami Island. Spolupracuje s Medzinárodnou knižnicou pre deti a mládež v Mníchove a so Štátnou knižnicou v Berlíne. V roku 2015 pôsobila ako vedecká pracovníčka Fulbrightovej Univerzity na Univerzite vo Vroclavi.

Junko is a member of the advisory board of the IBBY INSTITUTE BRATISLAVA. She is Professor Emeritus of Reading and Language at National College of Education, National Louis University (Chicago) and Director of the Center for Teaching through Children's Books. She was an elementary classroom teacher and school librarian for the first ten years of her career. Her research focuses on visual narratives in picture books, multicultural and international literature, digital storytelling for children, and literacy instruction through quality literature. Her publications include five editions of a coauthored college textbook, *Children's Books in Children's Hands*, the editing of *Kaleidoscope: A Multicultural Booklist for Grades K-8 (3rd ed.)*, two children's literature review columns, over 60 journal articles as well as 20 chapters in edited books. Professor Yokota is past president of USBBY (the U.S. national section of the IBBY) and currently serves as the USBBY Secretariat. She served on the American Library Association's Newbery Committee, chaired the Batchelder Committee, served two terms on the IBBY Hans Christian Andersen Award jury and chaired the Caldecott Committee. She served on the jury of the 50th anniversary Bologna Book Fair Illustrators' Exhibition, and has been the jury president of Nami Concours since its inception. She received the Virginia Hamilton Award for Contribution to Multicultural Literature and the Reading the World Award. Born and raised in Japan, Junko is an active participant in the international children's literature community. She has been a speaker in six continents, in over 25 countries.

Od roku 2016 bude ako hosťujúcou profesorkou na Universite Autònoma de Barcelona.

She had research fellowships at the International Youth Library in Munich, as well as at the Staatsbibliothek in Berlin. In 2015, she taught at the University of Wrocław as a Fulbright Scholar. She will be a visiting professor in the International Children's Literature on-line program at the Universitat Autònoma de Barcelona in spring 2016.

Robin Morrow (Austrália/Australia)

Robin Morrow je multispektrálna dáma austrálskej detskej knižnej tvorby. Má možnosť pozeráť sa na knihu a na jej miesto v živote detí z rôznych zorných uhlov: ako kníhkupkyňa, vydavateľka, literárna kritička, členka významných národných porôt pre udeľovanie cien za literatúru a univerzitná pedagogička. Jej meno sa v Austrálii spája priekopníckymi projektami v oblasti detskej knižnej kultúry. Ako prvá založila v Sydney špecializované kníhkupectvo pre deti a mládež. Úspešne ho viedla 25 rokov. Nešlo o obyčajné kníhkupectvo. Zákazníkom boli ponúkané individuálne poradenské a konzultačné služby. Kníhkupectvo bolo známe aj tým, že sa zameriavalo na kvalitnú knižnú tvorbu. Robin sa stala známou aj ako vydavateľka kvalitných a oceňovaných kníh. Ako pravidelná recenzentka knižnej tvorby pre deti a mládež pracovala pre noviny a časopisy s celonárodnou pôsobnosťou. Ako jedna z prvých začala s presadzovaním čítania pre bábätká. V austrálskej knižnej kultúre sa usilovala predstaviť medzinárodných autorov a ilustrátorov pre deti a mládež. Ako vysokoškolská pedagogička prednáša literatúru pre deti na viacerých univerzitách, mimo iných aj na prestížnej Macquarie univerzite a na University of Technology v Sydney. Osobité miesto v jej výskume knižnej tvorby pre deti patrí obrázkovým knihám. Od roku 2009 je prezidentkou austrálskej sekcie Medzinárodnej únie pre detskú knihu (IBBY).

Robin Morrow has been the National President of IBBY Australia since 2009. She is a part-time academic and teaches (online) for Simmons College, Boston, a postgraduate course in Australian children's and YA books. Robin founded the first specialist children's bookshop in Sydney and managed it for 25 years: it continues to be a beacon for quality books and customer advice. Robin has been book reviewer for a national newspaper, worked as a children's publisher, and taught children's literature at universities including Macquarie and UTS. She has served on many judging panels including that of the Children's Book Council of Australia awards. Her special interests include the picture book as bearer of cultural messages; the importance of introducing books to babies; and international children's books. Robin has been a stipendiate at the Internationale Jugendbibliothek, München. Her doctoral thesis was an examination of nostalgia in Australian picture books.

Markéta Andričíková (Slovensko/Slovakia)

Otázky symbolického jazyka, problematika mýtov a ich miesto v detskej kultúre pri budovaní spirituálneho rozmeru osobnosti patria k Markétiným kľúčovým výskumným témam. Citlivo pritom vníma aj ich vizuálne stvárnenie. (Napokon, sama vo voľnom čase maľuje.) Je autorkou výbornej knihy *V znamení premeny. Interpretačné štúdie o autorskej rozprávke* (Modrý Peter 2013), v ktorej sa venuje práve takýmto problémom. Markéta Andričíková patrí k pozoruhodným a dynamickým osobnostiam v slovenskej literárnej vede. (Medzi jej osobnými záľubami nechýba tanec 😊.) Je vysokoškolská pedagógička, prekladateľka, zaoberá sa svetovou literatúrou a recepciou textov určených pre detského čitateľa. Veľkú pozornosť venuje propagácii čítania. Pôsobí na Katedre slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Doma má troch vášnivých čitateľov: manžela Mariána (tiež literárneho vedca a prekladateľa) a synov Martina a Jakuba.

Markéta Andričíková is teacher and researcher at the Department of Slovak Studies, Slavonic Philologies and Communication, Faculty of Arts, Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Slovakia. Her research interests include primarily literature for children and youth and within it the authorial tales. She is the author of the monograph *In the Sign of Transformation* that analyses and interpretes contemporary authorial tales. She also teaches the world literature and (western) culture. She is keen on drawing and dancing. She lives in Košice together with 3 passionate readers and art admirers – husband and 2 sons.

Veronika Rot Gabrovec (Slovinsko/Slovenia)

Je pedagogičkou, momentálne pôsobí na Univerzite v Ljubljane, no za svojej profesionálnej kariéry postupne ako učiteľka pôsobila takmer na všetkých stupňoch vzdelávania. Zaujíma sa o rôzne kultúry, o detskú literatúru a ilustračnú tvorbu, a to ju zblížilo aj s IBBY INŠTITÚTOM BRATISLAVA. Čítanie je pre ňu ako cestovanie. Ako nadšená cestovateľka a turistka pozná

Veronika has so far taught young learners, primary and secondary school students and students at tertiary level. She has an MA in Literature, and a PhD in Applied Linguistics (Intercultural studies). She teaches at the English Department (Faculty of Arts, University of Ljubljana), and is also active as In-Service teacher trainer, having led many workshops on teaching literature and

z vlastnej skúsenosti, že miesta príbehov treba objaviť. Pri obrázkových knižkách si detský čitateľ väčšinou všíma akciu, dej. Veronika nám ukáže, ako sa dá príbeh ešte lepšie spoznávať aj prostredníctvom prostredia, v ktorom sa odohráva. Nejde len o to, aby si vnímaním prostredia dieťa rozvíjalo obrazotvornosť. Naučí sa vnímať aj sociálne vzťahy a všímať si tie signály, ktoré mu prezrádzajú niečo o kultúre a spôsobe života postáv. Veď prostredie vždy hovorí o tých, ktorí tam žijú. Veronika študovala literatúru a aplikovanú lingvistiku (medzikultúrne vzťahy). Pôsobí na Katedre anglistiky Filozofickej fakulty Univerzity v Ljubljane. Pracuje tiež ako školiteľ v kurzoch a tréningoch ďalšieho vzdelávania učiteľov. Vede workshopy a semináre zamerané na literatúru a medzikultúrne vzťahy. Osobitne sa venuje ilustračnej tvorbe a vizuálnemu umeniu pre deti.

intercultural studies. Some special interests: Cultural studies; Children's literature; Illustrations & visual literacy. Travelling and hiking. (And, although she is definitely a digital immigrant, MOOCs.)

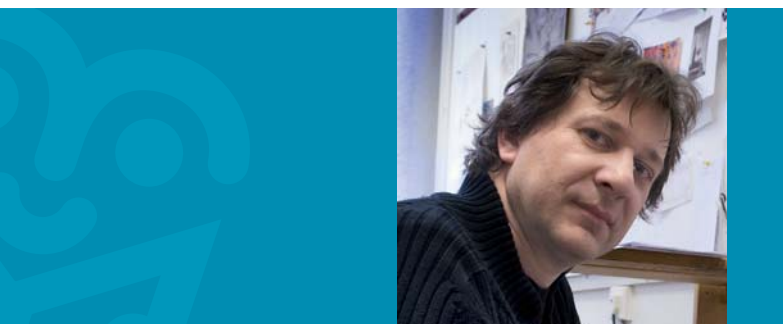
Tilka Jamnik (Slovinsko/Slovenia)

Je významná slovinská odborníčka na propagáciu čítania, Tilka Jamnik. Zastupuje odbornú obec knihovníkov. Ich pohľad nemôže chýbať. Veď významne dopĺňa odborné spektrum, v ktorom môžeme sledovať problematiku čítania. Slovinsko, podobne ako Slovensko nie je v súčasnosti veľmocou obrázkových kníh. Cestu k čitateľovi, si, podobne ako u nás na Slovensku, musia tak trochu vydoberať. „Momentálne môžeme predstaviť len tri knihy zo slovinskej produkcie,“ hovorí Tilka Jamnik, „no každá z nich je zameraná na inú oblasť komunikácie s dieťaťom“. Tilka je naslovovzatou odborníčkou s vysokým renomé doma i v zahraničí, kde prednáša i publikuje. Propagácii čítania sa venuje ako profesionálnej disciplíne, nielen prakticky, ale aj teoreticky. Tilka Jamnik študovala francúzštinu a komparatívnu literatúru. Pracovala ako knihovníčka i riaditeľka knižnice (Pionirska knjižnica). Vydala tri knihy o vzdelávaní detí rôznych vekových kategórií v prostredí knižnice. Od roku 2009 je prezidentkou Slovinskej sekcie IBBY. Je autorkou odborných kníh zameraných na problematiku čítania v knižniciach a školách. Napríklad Literárna výchova v predškolských zariadeniach,

Tilka studied comparative literature, from 1988 to 2011 she worked as a librarian in Pionirska knjižnica, the central children library in Slovenia, from 1993 to 1999 she was directress of the library. Her special occupation is motivating for reading and promotion of books for children and young adults. From this field she prepares lectures and workshops for teachers, librarians and parents. She has published in Slovenian language three books titled *The Library Education of Children up to 9 Years, Who reads ...* and *The Literary Education in Kindergartens* (together with dr. Metka Kordigel), the work book *The Reading Diary* and three picture books *In my Library*, *Pippy in the Library* and *Pinochio reads for the Slovene Reading Badge*. She is the vice-president of the Slovene Reading Badge, the Slovene reading movement (in the school year 2014/15 it takes turn its 55th season). I have been developing several reading projects for all ages of population. She is a member of the Slovenian Section of IBBY from 1992 and its president since 2009. She attended the TIBI Conference, Tehran (1999, with the paper *The World of Sacred in the Children's Books in Slovenia*). I attended

Vzdelávanie v knižnici pre deti do 9 rokov. Prednáša aj v zahraničí: (Irán, Španielsko, India, Juhoafrická republika, Čína, Veľká Británia, Mexiko).

the IBBY Congresses in Sevilla (1994), in Groningen (1996), in New Delhi (1998, with the paper *Reading Literature Gives Peace ... So We Encourage Young People to Read Literature*), in Cartagena (2000, with the paper *With Books in the World*), in Basel (2002, with the paper *Using Web to Motivate Schoolchildren to Read*), in Cape Town (2004, with the paper *What motivates today children for reading?*), in Macao (2006, with the paper *Family Reading for the Ideal World-Children's Literature improves the Literacy of all family members*), in Compostela (2010, with the paper *Rainbow Library, Intercultural Dialogue in Slovene Books for Children and Young Adults*), in London (2012, with the paper *The best Slovene Children's Literature in the last 20 years - in the period of the Slovenian Section of IBBY*) and in Mexico City (2014, with the paper *Do Children's Books with the Use of the Internet Means of Communication Give Deeper Inclusive Experience to the Modern Young Readers?*).

Ľuboslav Paľo (Slovensko/Slovakia)

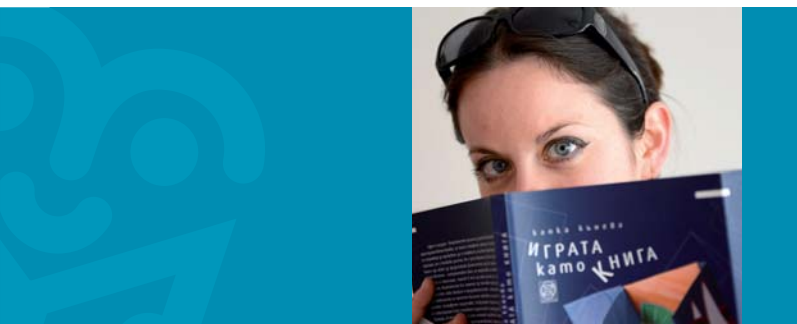
Bezprostredne po ukončení štúdia na VŠVU v Bratislave (Oddelenie voľnej grafiky a knižnej ilustrácie, prof. Dušan Kállay, 1998) absolvoval študijný pobyt v Paríži v *Cité Internationale des Arts*. Po návrate sa venoval umeleckej grafike a ilustrácii. V domácom slovenskom prostredí vytvoril originálny autorský tím v spolupráci so spisovateľom a vydavateľom Erikom Grochom. Novým impulzom v jeho tvorbe sa stala spolupráca so zahraničnými vydavateľmi, predovšetkým so švajčiarskym vydavateľstvom Bohem press. Ilustroval viac ako 30 kníh, niektoré z nich boli preložené a publikované vo Švajčiarsku, Nemecku, Taliansku, vo Veľkej Británii, Francúzsku, Fínsku, Poľsku, Argentíne, Mexiku, Južnej Kórei, Japonsku a získali viacero ocenení doma aj v zahraničí (Najkrajšie knihy Slovenska, Zlaté jablko BIB, Bienále ilustrácií Oita). Paľo chápe knihu ako jednotný vizuálny príbeh, ako spojenie ilustračnej, dizajnerskej a typografickej zložky. Pre jeho štýl je typický expresívny maliarsky prejav so zmyslom pre dynamiku a charakter literárnej predlohy. Teóriu a prax ilustrovanej knihy

Right after finishing his studies at the AFAD in Bratislava (Printmaking and Children's book illustration studio of Prof. Dušan Kállay, 1998) he left for a study - stay to Paris (Cité Internationale des Artes). Arriving back home, he dedicated himself to printmaking and illustration. In his native slovak background he created original authors team cooperating with writer and publisher Erik Groch. New impulse in his art career came when cooperating with foreign publishers, mainly with the Swiss Publisher: Bohem press. He illustrated more than 30 books; some of them were translated and published in Switzerland, Germany, Italy, U.K., France, Finnland, Poland, Argentina, Mexico, South Korea, Japan. He was awarded at home and abroad (The Most Beautiful Books of Slovakia, Golden Apple BIB, Biennale of Illustration at Oita). Paľo sees book as a uniform visual story, as a fusion of design, illustration and typography. His style is typical for its expressive painting with a sense of dynamism and a book character. He teaches illustrated book practice and theory at the Academy of Fine Arts and Design in

vyučuje na VŠVU v Bratislave, ako lektor viedol viaceré workshopov a prednášok (workshop BIB, Museum of Modern Art Shiga-Japan, Academy of Fine Arts Katowice – Poland). Žije a pracuje v Jablonovom pri Bratislave.

Bratslava and as a lecturer he led various workshops and lectures (BIB workshop-Slovakia, Museum of Modern Art Shiga-Japan, Academy of Fine Arts at Katowice- Poland). He lives and works at Jablonove near Bratislava.

Kapka Kaneva (Bulharsko/Bulgaria)

Pred štyrmi rokmi sa Kapka Kaneva predstavila v Bratislave výstavou ilustrácií v rámci 24. ročníka BIB-u bulharská výtvarníčka, ilustrátorka, Kapka Kaneva. Z jej ilustrácii bolo zrejme, že citlivo vníma komunikačný priestor dieťaťa. Už vtedy sme sa s ňou rozprávali o pripravovanej konferencii. Kapka sa rozhodla, že nebude hovoriť o obrázkových knihách, hoci sú jej profesionálne blízke. Bližšia je pre ňu problematika čítania. Sama je mamou a zaujímalo ju, ako môže ovplyvniť vzťah ku knihe už u svojho bábätka. Čo sa stane, keď dieťa začne knihu vnímať? Čo sa v ňom odohráva? Bude teda hovoriť o tom, ako pôsobí na dieťa kniha ako priestorový objekt. V čom stimuluje jeho vývoj? Ako ho možno podporiť? Kapka Kaneva sa narodila v Sofii. Študovala v Národnej akadémii umenia na Katedre knihy a tlačenej grafiky. V roku 2006 vyhrala súťaž a získala štipendium na študijný pobyt v Paríži v *Cite Internationale des Arts*. V roku 2008 obhájila doktorskú prácu, v ktorej sa venovala netradičným formám kníh pre deti. Je ilustrátorkou a knižnou dizajnerkou. Venuje sa papierovým plastikám a kolážam. Knihu chápe ako priestorový objekt a z tohto hľadiska ju zaujíma aj v procese komunikácie s čitateľom. Pôsobí ako samostatná odborná asistentka na Katedre knihy a tlačenej grafiky v Národnej akadémii umenia v Sofii. Je členkou Zväzu výtvarníkov v Bulharsku a organizácie ADC Bulharsko. Vydala knihu *Hra ako kniha: detská kniha ako priestorový objekt a súčasné trendy vo vývoji knihy*.

Kapka Kaneva was born in 1978 in Sofia. She studied at the *National Academy of Art*, specializing in *Book and Printed Graphics*. In 2006 she won a competition for work and residence at *Cite Internationale des Arts*, Paris, and in 2008 she successfully defended her doctoral thesis on non-traditional book editions for children. Kapka Kaneva works in the area of illustration, book design, paper plastic and collage. She is interested in the book as an object in space. Senior assistant at the Dept. of *Book and Printed Graphics* at the *National Academy of Art*, Sofia. Author of *The Game as a Book: The Children's Book as a Spatial Object in the Context of Trends in the Development of Contemporary Book*. Member of the *Union of Bulgarian Artists* and *ADC Bulgaria*.

Ľudmila Hrdináková

(Slovensko/Slovakia)

Čítanie je pre Ľudmilu životnou i výskumnou témou. Má za sebou skúsenosti z výskumov o čítaní, na ktorých sa podieľala: Čítanie mládeže v bratislavskom regióne (2007 – 2008), Čítanie mládeže v Slovenskej republike (2010 – 2011). Pôsobí na Katedre knižničných a informačných vied Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Venuje sa čítaniu ako procesu. Všíma si, ako ovplyvňuje myseľ. Sleduje problematiku porozumenia, kognitívnych procesov, zaujíma sa o to, čo motivuje dieťa k tomu, aby spolupracovalo na rozvoji svojej čitateľskej gramotnosti. Verí tomu, že sa treba cielene zamerať na deti, ktorým sa nedarí vytvárať si k čítaniu kladný vzťah. Verí, že k tomu dopomôže vzdelávanie a výskum. Zaoberá sa metódami, ktoré napomáhajú k tomu, že dieťa napreduje v porozumení, najmä úlohe diskusie pri vyučovaní a tiež pri učení sa. V rokoch 1999-2003 pôsobila aj ako externý scenárista programu pre deti v predškolskom veku pre Producent'ské centrum pre deti a mládež Slovenskej televízie. Realizuje workshopy a lekcie pre rodičov, detských knihovníkov a učiteľov.

Ľudmila Hrdináková is the academic researcher and educator at Department of Library and Information Science, Faculty of Arts, Comenius University, Bratislava. Her expertise lies in literacy and preliteracy. Her major research areas are comprehension and cognitive processing, literacy motivation, and the role of discussion in teaching and learning, children's reading and comprehension, children's reading development and success. Her research in the field of reading promotes theories what reading is, how it works and what it does for the mind. Ľudmila Hrdináková is committed to teaching, to the importance of children's successful reading acquisition and the need to address failing readers, to the power of research to answer practical questions, and to the merit of understanding the historical background of research questions. She has participated on the researches: „Reading youth in the Bratislava region“ (2007-2008), „Reading Reading Youth in the Slovak Republic“ (2010-2011), „Use of information in information behavior in education and science“ (2005-2008), „Media and information skills for knowledge society“ (2013-2014). Je držiteľkou niekoľkých certifikátov RWCT (Reading and writing for critical thinking). From 2010 is consultant of the project "Mum, Dad, Read with Us!" In 1999-2003 pôsobila she co-operated with the Centre of Slovak TV production for programmes for pre-school age children. She teaches at workshops for parents, teachers and librarians.

Beata Panáková (Slovensko/Slovakia)

Beata Panáková, naša domáca prednášateľka IBBY INŠTITÚTU BRATISLAVA, je zberateľkou a šíriteľkou príbehov. A vie ich vybrať. Ako prekladateľka má možnosť vybrať si z iných kultúr tie, ktoré by nášho detského čitateľa mohli zaujať a kultivovať. Rovnako ako dramaturgička v Rozhlase a televízii Slovenska (organizačná zložka Slovenský rozhlas). Hovorí, že „kultivovanie schopnosti počúvať a čítať je spôsobom zušľachťovania ľudskej duše.“ Verí, „že z malých poslucháčov a čitateľov vyrastú veľkí milovníci literatúry, múdri a dobrí ľudia.“ Povolanie rozhlasového dramaturga predpokladá erudíciu a schopnosť vnímať, čo sa v kultúre pre deti deje, rozmýšľať o tom, ktoré smery a vplyvy v nej posilniť a ktoré naopak vyvažovať. Jej postrehy a skúsenosti sú preto neoceniteľné pre všetkých, ktorí rozmýšľajú o tom, ako viesť dieťa ku kultivovanému čítaniu. Úspešne sa o ne delí doma aj v zahraničí. Prednášala na workshopoch Európskej vysielacej únie EBU. Jej štúdiá o slovenských rozhlasových hrách vyšla v britskom zborníku Globalizácia a médiá, Cambridge Press, 2006. V roku 1993 obhájila na Ústave slovenskej a svetovej literatúry SAV dizertačnú prácu na tému Podoby rozprávky v rozhlase. V rámci Slovenskej sekcie Medzinárodnej únie pre detskú knihu (IBBY) pracuje v porotách pre udeľovanie cien za knižnú tvorbu pre deti a mládež. Je spoluzakladateľkou významného medzinárodného festivalu PRIX EX AEQUO a festivalu ZÁZRAČNÝ ORIEŠOK zameraného na propagáciu knižnej a mediálnej kultúry. Je autorkou rozhlasových hier a adaptácií, literárnych a dokumentárnych pásiem, fíčrov a rozprávok. Jej rozhlasové hry boli na shortlistoch medzinárodných festivalov PRIX EUROPA (2003), PRIX EX AEQUO (2006) a PRIX ITALIA (2007). Je tiež autorkou kníh pre deti Dafnis a Chloé, Orfeus a Eurydika, ktoré pútavým spôsobom približujú deťom antické príbehy. Jej preklad Mikulášových šibalstiev od francúzskeho autora René Goscinného bol zapísaný na Čestnú listinu Medzinárodnej únie pre detskú knihu (IBBY).

She works as a dramaturge for Radio and Television Slovakia, organizational unit Slovak Radio. In 1993 she wrote her dissertation on the topic of Different Forms of Fairy Tales in Radio Broadcast at the Institute of Slovak and World Literature of the Slovak Academy of Sciences. In the 90-ies she participated in several internships in France and Belgium. She is an author of radio plays and adaptations, literary and documentary programmes, features and fairy tales. She translates from French. Her radio plays were shortlisted at international festivals PRIX EUROPA (2003), PRIX EX AEQUO (2006) and PRIX ITALIA (2007). The feature A Touch of Genius won the main prize at the Slovak Festival of Radio Production in 2011. She has contributed with her presentation at the EBU workshops in Helsinki (on experimental drama genres) and in Bratislava (about children's dramaturgy in radio). Her study about Slovak Radio plays was published in a British review Globalization and Media, Cambridge Press, 2006. She is co-founder of the International children's and youth radio drama festival PRIX EX AEQUO and a festival MAGIC NUT focused on promoting the culture of books and media. She is an author of radio plays and adaptations, literary and documentary series, features and fairy-tales. Her radio plays were on the shortlists of international festival PRIX EUROPA (2003), PRIX EX AEQUO (2006) a PRIX ITALIA (2007). She is also an author of books for children Dafnis a Chloé (Daphnis and Chloé, Perfekt), Orfeus a Eurydika (Orpheus and Euridica, Perfekt). They bring children close to the ancient stories. Her translation of Le Petit Nicolas René Goscinný received a recognition on the IBBY HONOUR LIST.

Akoss Ofori-Mensah

(Ghana/Ghana)

Je viceprezidentkou Výkonného výboru Medzinárodnej únie pre detskú knihu (IBBY). Je vydavateľkou, zakladateľkou Subsaharskej vydavateľskej siete zameranej na podporu knižnej produkcie pre deti a mládež. Študovala na univerzitách v Ghane, Nottinghamu a v Chicagu. Začínala ako učiteľka na dievčenskom gymnáziu, no po návrate z USA sa začala venovať vydavateľskej práci v Afram Publications (1976). Neskôr sa stala riaditeľkou vydavateľstva Halko Group Companies. Od roku 1993 vedie vlastné vydavateľstvo. Jej knihy získavajú medzinárodné ocenenia. Patrí k tým vydavateľom, ktorí sa snažia pozitívne ovplyvniť vzdelávací systém a vytvoriť kultúru čítania v subsaharskom regióne. Je prvou ženou, ktorá dosiahla pozíciu prezidentky Asociácie vydavateľov v Ghane. V roku 2005 sa stala členkou Akčného tímu, ktorý mal „zachrániť“ vydavateľskú sieť v afrických krajinách (APNET) od ničivých dôsledkov vojny, ktorá v roku 2002 vypukla na Pobreží slonoviny. Akoss je aj členkou Rady pre manažment afrických kníh so sídlom v Oxforde. V roku 2008 ju prizval Minister pre rozvoj a spoluprácu Dánskeho kráľovstva za členku tímu na vytvorenie Millenium Development Goal 3 Network. Na medzinárodných fórach (napr. OSN) zvykne Akoss hovoriť o tom, ako knižná tvorba ovplyvňuje domácu komunitu. V roku 2008 predniesla v OSN reč na tému Posilnenie postavenia žien prostredníctvom kníh pre deti. A na to aj vydala obrázkovú knihu *Mimi Mystery*, ktorá má posilniť sebedomie dievčat. Prvá obrázková kniha, ktorú Akoss vydala pod názvom *Povolanie Sosu (Sosu's Call)* Meshacka Asareho získala 1. cenu v medzinárodnej súťaži kníh o tolerancii, organizovanej UNESCO. Táto istá kniha získala 12. miesto medzi Sto najlepšimi knihami Afriky 20. storočia. Práve ona zohrala zázračnú úlohu, keď zachránila život malému Massawoudovi, ktorého čakal osud mrzáka na ulici. Dnes je to úspešný mladý muž.

Akoss was educated at the University of Ghana where she got a B.A. Honours Degree in English. She taught English at Aburi Girls Secondary School for two years and proceeded to Nottingham University in the UK for a Post Graduate Diploma in English. In 1974, she got an internship at the United Nations Fund For Population Activities in New York for six months and thence to the University of Chicago for Master's Degree in Population Education. She returned to Ghana in 1976 and worked with Afram Publication as a Managing Editor. She left Afram in 1978 and joined Halko Group of Companies where she rose to become the Managing Director of the Group. Akoss started her own publishing house with children's books in 1993. Her company is known as Sub-Saharan Publishers, based in Accra, Ghana. Her first picture book, *SOSU'S CALL* by Meshack Asare, won the 1999 UNESCO 1st Prize for Children's Literature in the Service of Tolerance. It was listed a 2001 IBBY Outstanding Book For Young People With Disabilities. It was listed among the Top. Twelve of Africa's 100 Best Books of the 20th Century in 2002 by the Zimbabwe International Book Fair. Akoss has served the Ghana Book Publishers Association, she was elected the President of the Association from 2003-2005 and is the first and only woman to hold that position to date. She was a member of the Task Team set up in 2005 to rescue APNET (African Publishers Network) from La Cote D'Ivoire to Ghana when civil war broke out in La Cote D'Ivoire in 2002. She is also a member of the Council of Management of African Books Collective (ABC) which is based in Oxford. In 2008, Akoss was invited by the Danish Minister for Development Cooperation to be a member of the Millenium Development Goal 3 Network. In March 2008 she presented a paper at the Danish Side Event on *MDG3 Call to Action and Empowerment of Women* at the United Nations. Her presentation was on Promoting the Empowerment of Women through Children's Books. In support of the MDG3, she has published a children's picture book, *MIMI MYSTERY* which is in support of the empowerment of the girl child. The book is written by an Ethiopian and

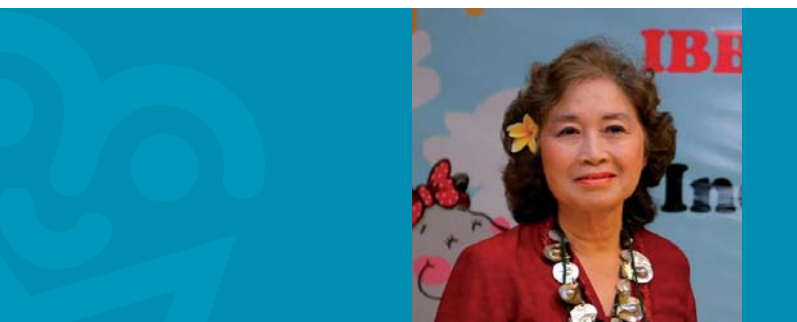
illustrated by A Ghanaian. Apart from children's books, she also publishes history books, African literature, research works, as well as school textbooks. In 2010 she was elected the African Regional representative for IBBY for a 2-year term and in Mexico last year she was re-elected to the IBBY Executive Committee.

Gunilla Ekman (Švédsko/Sweden)

Pochádza z Floby (Västergötland). Je vášnivou čitateľkou, propagátorkou čítania medzi deťmi a mládežou i dospelými. Je odborníčkou na psychologickú stránku čítania. Hra a tvorivosť v čítaní nie je obyčajne len témou jej prednášok, ale aj súčasťou jej prejavu ako prednášajúcej lektorky. Je odborníčkou v oblasti psychoterapie, pracuje ako konverzačná terapeutka. Pôsobila na psychiatrickej klinike v Göteborgu, tiež sa venovala rodinnej terapii a pracovala ako školská psychoterapeutka. Zameriava sa na psychológiu čítania v rodine. V posledné roky často navštevuje Slovensko a prednáša na tému psychologických aspektov čítania a vplyvu čítania na duševné zdravie človeka. Pôsobí v Centre pre rozvoj čítania s porozumením: Ihrisko čítania Timotey Vráblovej. Venuje sa lektorskej činnosti a psychologickému poradenstvu.

Gunilla comes from Floby (Västergötland). She is a passionate reader and reading promoter among children, young adults and adults. She is an expert on psychological aspect of reading. Play and creativity in reading is not only a topic of her lectures, but also a part of her approach as a lecturer. She is a conversation therapist (psychotherapy). She worked in Psychiatric clinic in Göteborg. She has been also worked as a councillor for school, children and families. She is focused on psychology of reading in family. For more than 4 years she has been visiting Slovakia giving lectures and teaching at workshops on psychological aspects of reading and about its influence. She cooperates with Timotea Vráblová in the Centre for deep reading development: Timotea's Vráblová Reading Playground as a lecturer and a councillor.

Murti Bunanta (Indonézia/Indonesia)

Murti Bunanta kladie veľký dôraz na to, aby príbeh, ktorý chceme deťom sprostredkovať nebol len povrchným

She is a children's literature specialist, researcher, children's folklorist, and children's book author. She is an

rozpráváním. Ako hovorí „cez príbeh podávame čitateľom i poslucháčom ruku. Príbeh je most k životu, k svetu, v ktorom žijeme, a preto by sme ho mali podávať s úctou a v úcte.“ K Slovensku má Murti vŕcny vzťah. Je nadšenou propagátorkou Bienále ilustrácií Bratislava. Viackrát bola aj v odbornej porote. Na konferenciu do Bratislavy prichádza, aby sa podelila o majstrovské skúsenosti v rozprávaní príbehov.

Murti je spisovateľka, odborníčka na detskú literatúru a na folklórne tradície a slovesnú ľudovú kultúru, ktorá sa s detskou kultúrou spája. Za svoje knihy získala aj medzinárodné ocenenia. Doposiaľ vydala 50 titulov, ktoré vyšli v Indonézii, Kanade, a v Spojených štátoch. Šesť jej kníh bolo preložených do japončiny, kórejšiny, mongolčiny, a nemčiny. Je zakladateľkou a prezidentkou Spoločnosti pre podporu vývoja literatúry pre deti (Society for the Advancement of Children's Literature, SACL, od roku 1987). Je prezidentkou Indonézskej sekcie Medzinárodnej únie pre detskú knihu (INABBY, od roku 1990). V Indonézii táto inštitúcia vykonáva priekopnícku prácu v oblasti detského čítania. Murti Bunanta je nositeľkou viacerých vyznamenaní – indonézskeho štátneho vyznamenania, a dvoch slovenských ocenení (Ceny ministra zahraničných vecí SR, 2013 a Plakety Ľudmily Podjavorinskej, 2013). Na medzinárodných fórach vystupuje nielen ako odborníčka na literatúru pre deti, ale ako expertka na „rozprávanie príbehov“, ukázkovo predvádza svoje vlastné rozprávačské predstavenia. Doposiaľ ich s úspechom uviedla v 16 krajinách sveta.

international award winning author (for 6 of her books) who has published 50 books in Indonesia, Canada and the USA. Six of her books have been translated into Japanese, Korean, Mongolian and German. She is the founder and president of Society for the Advancement of Children's Literature (SACL, since 1987) and Indonesian Section of IBBY (INABBY, since 1990) that pioneer children's reading in Indonesia. She received high recognitions from the Indonesian (1) and Slovakian (2) government for her dedication as reading promoter and promoting the quality of children's book. She has been invited to more than 16 countries to talk on children's literature and giving storytelling performances.

Thomas Van Der Walt (Juhoafrická republika/South Africa)

Globalizačný tlak v knižnej kultúre väčšina ľudí prestáva vnímať. Záplava inárodnej literatúry sa chápe ako rozšírenie možností, ako most k svetu. Odborníci v mnohých krajinách upozorňujú na to, že pre zdravý vývoj detí je „vstrebávanie“ národnej kultúry veľmi dôležité. K týmto odborníkom patrí aj vzácny hosť IBBY INŠTITÚTU BRATISLAVA, Thomas Van Der Walt, profesor na Univerzite Juhoafrickej republiky v Prétorii, ktorý sa venuje aj výskumu tejto problematiky. Na konferenciu

Thomas van der Walt is a Professor in the Department of Information Science at the University of South Africa in Pretoria. He worked as a professional librarian in an embassy and university libraries for nine years before becoming a lecturer. His doctorate dealt with the depicted of the Anglo Boer War in children's literature. He also have post graduate qualifications in Museum Science; Archival Science and Cultural History. He is the Editor of Mousaion: South African Journal for Information

prichádza s príspevkom, ktorý ukazuje cestu k udržania zdravej rovnováhy. Vychádza pritom z umenia rozprávania príbehov. Je blízke a prirodzené pre každú etnickú komunitu. Je nám blízke aj ako jednotlivcom.

Spája sa totiž detstvom. Thomas ukazuje, ako možno rozprávanie príbehov hoci aj z iných kultúr nasmerovať tak, že sa deťom približuje aj svet ich vlastnej kultúry. Thomas je uznávaným medzinárodným rečníkom. Posledných sedem rokov organizuje v Juhoafrickej republike veľmi úspešný festival rozprávania príbehov. Prichádzajú naň rozprávači z celého sveta. Navštevujú školy a rozprávajú deťom. Thomas je multispektrálnym odborníkom. Venuje sa informačným službám, vedie projekty na archivovanie a digitalizovanie písomných pamiatok v Juhoafrickej republike. Je však aj odborníkom na detskú literatúru.

Studies and has published himself more than 60 articles in academic journals and monographs. He teaches mostly at masters and doctoral level.

Juan Carlos Alonso

(Španielsko/Spain)

Prečo je pre zdravý psychický vývin dieťaťa je dôležitý kontakt s jeho domácou kultúrou, poznanie vlastných národných a regionálnych koreňov? „Vnímanie myslenia a cítenia predkov, má pre dieťa veľký význam,“ hovorí ďalší významný hosť IBBY INŠTITÚTU BRATISLAVA, psychológ Juan Carlos Alonso zo Španielska. „Je to dôležité puto, ktoré ovplyvňuje emocionálnu stránku ľudskej osobnosti.“ Juan Carlos Alonso prichádza s prednáškou, ktorá vychádza z veľmi špecifických skúseností. Baskovia v Španielsku sa usilujú podporiť a rozvinúť aktívne používanie baskičtiny medzi domácou baskickou populáciou. Veľkú pozornosť preto venujú programom na podporu čítania, do ktorých angažujú významných odborníkov z rôznych oblastí spoločenských vied. Juan Carlos Alonso spolupracuje s GALTZAGORRI-ETXEPARE BASQUE INSTITUTE na projekte „Bularretik Mintzora“, je jeho tvorcom a vyhodnocuje jeho výsledky. Projekt je zameraný na podporu čítania medzi deťmi vo veku 0 – 6 rokov. Aký to má všetko význam? V čom môžu byť jeho skúseností podnetné pre náš domáci kontext? Môžeme sa zamyslieť, prečo má pre naše deti význam čítať knihy slovenských autorov. Alebo prečo sú

Juan Carlos Alonso comes from Renteria (Gipuzkoa). He works as a psychologist in the psychological cabinet Donostia-San Sebastian (with children, adolescents and their families). He also dedicate myself to training parents and teachers giving lectures and courses on psycho-educational issues.

I also give lectures and courses for parents and educators on the subject of reading and children's literature and its relation to various aspects of child development; emotional education, fear, aggression, humor, fantasy, imagination and cognitive development. He is responsible for the design and evaluation of Bularretik Mintzora program (www.galtzagorri.org / www.bularretikmintzora.org) and his counselor on the influence of literature in the psychological, cognitive and emotional development of boys/girls.

dôležité rozprávky, povesti, legendy či mýty našej domácej komunity. Skúsenosti Juana Carlosa Alonsu poukazujú na merateľné výsledky v oblasti rozvoja sústrednosti, komunikácie, predstavivosti a tvorivosti a emocionality detí. Juan Carlos Alonso pochádza z Renteria, z mesta v provincii Gipuzkoa. Pracuje v Kabinete psychológie Donostia – San Sebastian, kde sa venuje deťom, dospelujúcim a ich rodinám ako psychologický poradca. Pôsobí ako lektor a učiteľ pre rodičov a učiteľov v oblasti psychológie a problematiky vzdelávania. Školí ich aj v tom, ako si čítať s deťmi, ako využívať detské knižky na stimuláciu rôznych stránok psychologického vývinu (emocionality, kognitívnej úrovne, fantázie a predstavivosti, humoru, až k ovplyvňovaniu pocitov strachu a prejavov agresivity).

Aksinja Kermauer (Slovinsko/Slovenia)

„Čítanie je ako dobrodružná cesta do svetov fantázie a predstavivosti, ktorá nás nakoniec dovedie k nášmu ja. Čo však, keď dieťa nemôže čítať pre rôzne poruchy a postihnutia?“ S touto otázkou prichádza významná slovinská odborníčka Aksinja Kermauer ako hosť konferencie IBBY INŠTITÚTU BRATISLAVA, Stop kríze čítania! Čítanie a vývin dieťaťa. Jej príspevok sa bude týkať čitateľov na okraji. Nemusia byť na okraji preto, že by sme ich podceňovali alebo utláčali. Možno si len nevieme predstaviť, ako im zážitok čítania sprostredkovať. Ak spoločne nájdeme tú cestu, obohatí to aj nás. Naučíme sa čítať tak, ako sme to nikdy predtým nevedeli. Aksinja Kermauer je špeciálnou pedagogičkou (zameraním tyflopédagóg – učiteľ pre nevidiacich). Študovala tiež výtvarnú výchovu a literatúru. Dvadsaťšesť rokov pôsobila v Inštitúte pre nevidiacich a zrakovo postihnutých v Ľublani. V súčasnej dobe pracuje na Pedagogickej fakulte Univerzity v Ľublani, kde vyučuje používanie tzv. Koperových metód pre prácu so zrakovým postihnutím. Píše odborné články a literárne tvorí. Doteraz jej 23 kníh pre deti a mládež ale aj pre dospelých. Napísala divadelné komédie a libretá k muzikálom. Román pre dospelujúcich *Berenicine kučery* (*Berenikini kodri*

Dr. Aksinja Kermauer (b. 1956, Ljubljana) is by profession a tyflopédagogue (teacher of the blind), art and a Slovene language professor. She was teaching at Institute for Blind and Partially Sighted Children Ljubljana for 26 years. Now teaches at Faculty of Education, Koper Methods of work with blind and partially sighted children. She wrote a lot of articles, some musicals, comedies, and 23 books for children, youth and adults. One of these, the novel for teenagers *Berenikini kodri* (*Berenica's Curls*), was included in the collection White Ravens 2008 Internationale Jugendbibliothek, Munich. Her books *What colour is the darkness*, first Slovene tactile picture-book *Snowflower* and *Spaghetti Joe Goes Into the Wide World* were included in the collection of Outstanding Books for Young People with Disabilities, which is compiled every two years by the IBBY Documentation Centre of Books for Disabled Young People (1997, 2005 and 2011). She is a president of the Youth Section of the Slovene Writers' Association and a vice president of Special Education Association of Slovenia.

2008) bol zaradený do výberu White Ravens, ktorý Internationale Jugend bibliothek v Mníchove. Jej taktilné obrázkové knižky boli niekoľkokrát zaradené do víťaznej kolekcie Dokumentačného centra IBBY pre ľudí s postihnutím. Je prezidentkou Slovinskej asociácie spisovateľov, sekcie autorov pre mládež, a viceprezidentkou Asociácie špeciálnej pedagogiky v Slovinsku.

Božena Kolman Finžgar (Slovinsko/Slovenia)

„Čítanie v akcii“, teda zažívanie toho, o čom čítam, je metóda, ktorá sa úspešne používa na motiváciu detí v mnohých krajinách sveta. U nás bola súčasťou práce napríklad v čitateľských HEVI kluboch OZ Fanfáry. Božena Kolman Finžgar bude hovoriť tom, ako ju možno efektívne používať pri čítaní klasických ľudových rozprávok. Na prvý pohľad to možno znie ako paradox. Klasické rozprávky sú totiž výrazne symbolické a odohrávajú sa v priestore fantastiky. V skutočnosti je to však vynikajúce riešenie. Umožňuje deťom odhaliť úžasné tajomstvo. Rozprávková fantastika klasických rozprávok je vlastne úzko prepojená s realitou, hovorí o nej. Preto nás nakoniec ani neprekvapí, že aplikácia tejto metódy na klasické rozprávky zaberá práve pri 10 – 11 ročných deťoch a motivuje ich k tomu, aby sa napokon postupne stali čitateľmi. Božena pracovala dlhé roky ako učiteľka slovinčiny a literatúry. Od roku 1997 pôsobí ako riaditeľka knižnice A. T. Linharta v Radovljici. Knižnica za jej vedenia dosahuje vynikajúce výsledky práve v oblasti motivácie detí k čítaniu. Pre Boženu je čítanie tiež motiváciou – ku kreativite. Pôsobí ako lektorka pre rodičov, učiteľov a knihovníkov. Vedie semináre a workshopy na tému čítania a získavania čitateľských zručností a návykov doma i v zahraničí. Prednášala v Chorvátsku, Portugalsku, Belgicku, vo Švédsku, Estónsku, na Islande a v Mexiku.

Prof. Božena Kolman Finžgar (b. 1958, Kranj) is by profession librarian and a Slovene language professor. She was teaching at Primary School Tone Čufar Jesenice and Secondary School for Catering and Tourism Bled for 4 years. After that she worked for 11 years in bank Gorenjska banka d.d., Kranj on employee education and later organised and controlled the operations. Now she works as director in Anton Tomaž Linhart Public Library Radovljica.. She wrote a few articles. Her basic occupation is how to promote reading, how to motivate everyone to read – for everyone to make reading not only their own need and habit but, above all, their own joy and pleasure, no matter where or when the occasion may arise. In Library there are a lot of motivation programs, she is author some of them (Books on Vacation, Classical Fairy Tales and Whatever is in the Basket – Motivation for Reading and Creativity with Classical Fairy Tales ...).

Spracovala, zostavila a preložila: Timotea Vráblová
Vydalo OZ FANFÁRY v spolupráci s BIBIANOU, medzinárodným domom umenia pre deti
Rok vydania: 2015
Náklad: 200 ks
Tlač: ANWELL, s. r. o., Bratislava

ISBN 978-80-972075-0-2

Partneri

BRATISLAVA - STARÉ MESTO

BIBIANA, medzinárodný
dom umenia pre deti

BKIS BRATISLAVSKÉ
KULTÚRNE
A INFORMAČNÉ
STREDISKO

Slovenská sekcia IBBY

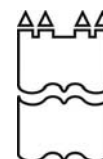

rtv: RÁDIO REGINA
ROZHLAS A TELEVÍZIA
SLOVENSKA

in.ba

Lucka
Tvej vodný anjel

MESTSKÁ KNIŽNICA
V BRATISLAVE

